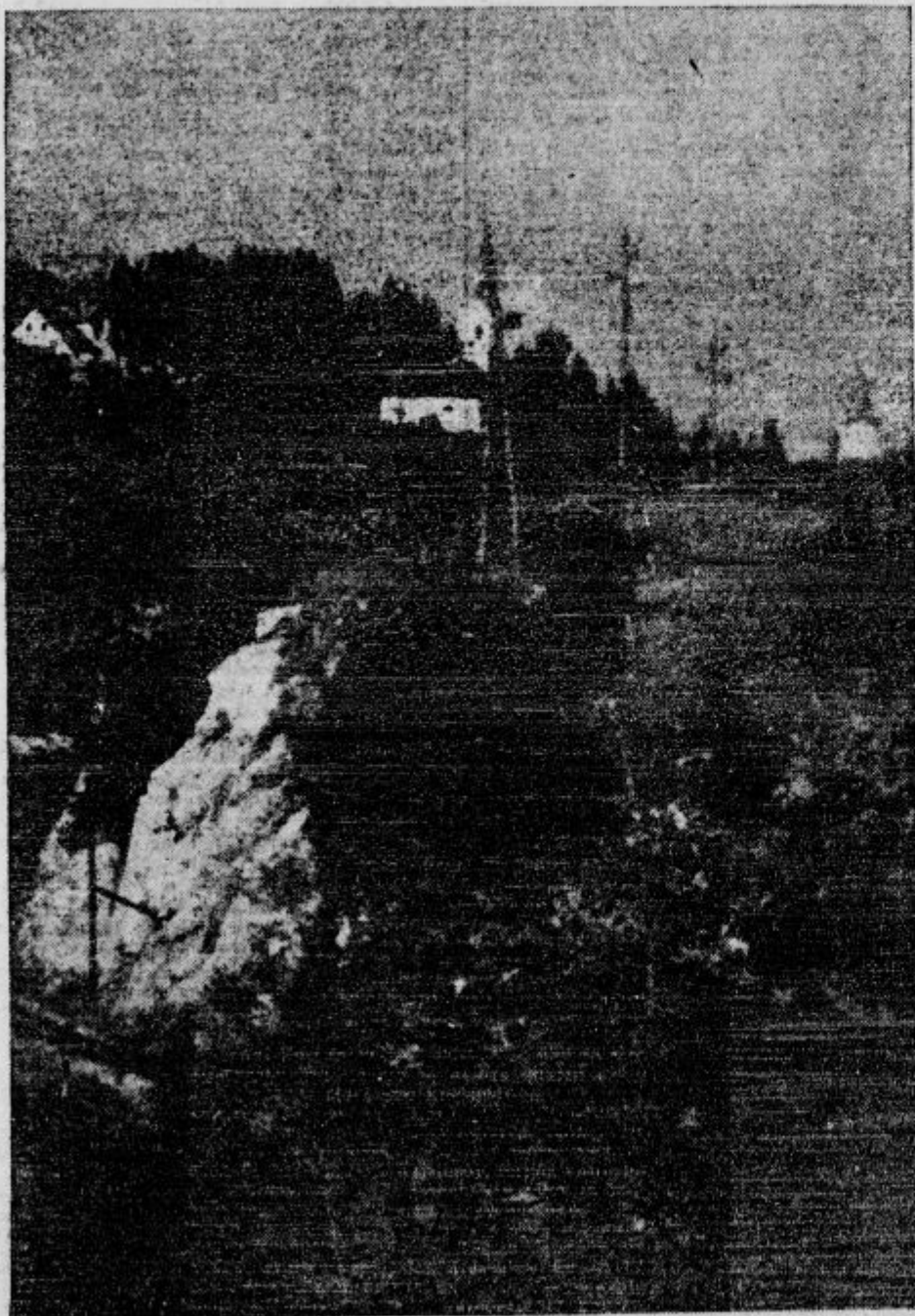

Domoljub

V Ljubljani 25. oktobra 1944

57 - Štev. 43

Sv. Križ nad Šmarjem

»Kraljevo znamenje — Križ stojile V tem znamenju so naši dedje gradili sedanje cerkvice na naših gričih, v njih molili in se v tem znamenju ohranjevali. Naj tudi nam v tem znamenju pride rešitev.

Pogovor z mrtvo materjo

Mati, ne morem priti osebno,
da spet obiščem dragi tvoj grob,
Vstale zapreke so kot prepadi,
dušo zajelo sto je tegob.
Misel vsaj moja naj čez ovire
preko daljave k tebi hiti,
grob tvoj obkroža v lahni poletih.
Čuj, kaj ti sinko reči želi:

»Mraz je na zemlji polni sovraštva,
grom jo pretresa strašnih vojska.
Kri zdaj človeška teče v potokih
in nad domovi ogenj divja.
Take preskušnje ni še občutil,
ni še zadela zemeljski rod.
Grozne pošasti v zraku, na zemlji,
sipljejo smrtni ogenj povsod.

Hiša domača je osamela,
drago domovje — kraj zapuščen.
Tvoji otroci zdaj so izgnanci,
križ jim bridkosti je naložen.
Grenke drsijo solze po licih,
njim se kolena v teži šibe.
Stiska kot klešče jih negotovost,
traje zadira se jim v noge.

Srečnejši vi ste, mati, ki spíte
v božjem naročju sen že sladak
kakor mi živi v morju trpljenja,
ki k tlom pritiska križ nas težak....
»Vse te preskušnje« mati mi reče,
»vam je nebeški Oče poslal,
ker se človeški rod je v to zemljo
strastno, neredno zaveroval.

Raj ste hoteli tukaj imeti,
vrata odprli vsem ste strastem;
te so zdivjale, vi ste pa prišli
v žrela pogubna divjim zverem.
Bili na videz ste kot kristjani,
širil se v vaših srcih je strup.
Vojni pretresi so pa odkrili
v srcih gnilobe žalosten kup.

Dvigniti hotel vaše poglede
Bog je iz zemlje gori v nebo
s križi in trnjem, ki jih neredko
sipal z višavo je na zemljo.
Ko pomagala niso svarila
Bog je dopustil strašen vihar.
Roka zdaj božja, tepe dobrotna,
da spametuje zemska se stvar.

Vse to trpljenje le zveličaven
ljudskemu rodu je opomin:
zemlja izgnanstva kraj je človeštvu,
dom naš je v siju zapadnih višin.
Grehu — sovragu, krivcu trpljenja
dajte v življenju svojem slovo;
mavrica takrat lok bo razpela
mrtvega žitja spet čez zemljo....

Vojni dogodki preteklega tedna

Siloviti boji na zahodu

Tukaj se vsak dan jasneje vidi, kako nemška obramba postaja silnejša, da se ob njej krhajo silni angloameriški napadi. To nam izpričujejo nemška uradna poročila, ki se glase:

Dne 16. oktobra: Na južnem bregu izliva reke Schelde sovražnik vsak dan ojačuje svoje napade. Z veliko uporabo letal je dosegel tukaj le nekaj manjših vdorov, pri čemer je izgubil 14 oklepnikov. — Na ožini Zuid Beveland so Nemci ob svojem protinapadu zajeli poveljnika kanadske napadalne brigade. — V hudih bojih za mesto Aachen so nemški grenadirji v protinapadu vrgli nazaj sovražna krila, ki so se hotela združiti v obkolitev. Pri tem so Nemci zasedli več poprej izgubljenih krajev. — Na južnem delu tega bojišča pri Epinalu in drugod sovražnik ni imel uspehov.

Dne 17. oktobra: Silni boji ob zahodni Scheldi se nadaljujejo in so vzhodno od mesta Bruges bili sovražni napadi odbiti. — Silna bitka za Aachen se zagrizeno nadaljuje. Sovražnik je skušal obkoliti mesto, kar pa se mu ni posrečilo. V teh bojih je 30 ameriških vojakov prebežalo na nemško stran. — V bojih pri mestu Metz je utrdila Fort Driant ob reki Moseli spet padla v nemške roke. Pri Epinalu in tamkajšnjih gozdovih sovražnik kljub hudim napadom ni imel uspehov.

Dne 18. oktobra: Hudi boji ob Scheldi se nadaljujejo. Vzhodno od Helmonda je sovražnik izgubil 47 oklepnikov. — Bitka za Aachen divja že 15 dni. Tukaj se je sovražniku posrečilo, da je združil svoje dve obkoljevalni krili ter od jugovzhoda vdril v mesto. Hudi boji se nadaljujejo. — Ojačeni sovražni napadi pri Epinalu niso imeli uspehov.

Dne 19. oktobra: Vzhodno od Helmonda so nemške čete razbile sovražne napade ter uničile 10 oklepnikov. — V bitki za Aachen so Nemci sovražniku iztrgali nekaj začasno izgubljenih utrjenih položajev. Nemci trdovratno branijo hišo za hišo. — Hudi boji so se razbelsli tudi pri Epinalu.

Dne 20. oktobra: Nemške čete so odbile vse sovražne prebijalne poskuse na Nizozemskem, pri čemer je bilo uničenih več sovražnih oklepnikov. — Bitka za Aachen divja z vso silo naprej. Nemci branilci tega mesta so Američanom, ki so vdrli v mesto, zadali v posrednih bojih hude izgube. — Na južnem delu bojišča so Nemci odbili vse sovražne napade ter uničili eno skupino, ki je bila prejšnji dan obkoljena.

Fronta v Italiji se ne premakne

Na italijanskem bojišču se fronta skoraj kar ne premakne naprej, ker sovražni napadi ne morejo zlomiti nemškega odpora, kakor nagaša nemško uradno poročilo:

Dne 16. oktobra: V Apeninih so se boji pomaknili bolj proti vzhodu, kjer je sovražnik snova hudo napadal. Posamezne vdore so Nemci na cesti proti Bologni in v gorah severno-vzhodno od Loiana zavezili. — Na jadranski obali so nemške čete prestregle sovražne napade pred svojimi novimi postojankami južno-vzhodno od mesta Cesena.

Dne 17. oktobra: Ko je ameriška armada v srednji Italiji najprej z močnim topniškim ognjem obdelovala nemške postojanke, so Američani nato prešli v napad, ki pa je bil vzhodno od kraja Vergata odbit. Severno od kraja Lohan pa so sovražniki nekaj napredovali, nakar so jih Nemci ustavili. — Angleški napadi pri Ceseni ob Jadranskem morju pa so ostali brez uspeha.

Dne 18. oktobra: Južno od Bologne je sovražnik včeraj svoje napade devetkrat ponovil ter je vsakokrat bil krvavo odbit in imel silne izgube. Sovražni napadi so bili najhujši. Tudi pri Ceseni je sovražnik zaman naskakoval nemške postojanke.

Dne 19. oktobra: Napadi pete ameriške armade v Italiji so postali še hujši. Nemci so s svojimi protinapadi vrgli sovražnika iz posameznih vdornih krajev ter zavzeli zažno višino, ki je bila poprej izgubljena. Zato je sovražnik čete proti večeru mogel z visokimi izgubami doseči nekaj majhnih vdorov ob cesti, ki vodi v Bologno. — Močni angleški pritisk na mesto Cesena ob Jadranu še traja.

Dne 20. oktobra: Tudi včeraj so nemške čete preprečile vse ameriške poskuse, da bi predrli nemške črte v gorah južno od Bologne. Sovražnik bi tukaj namreč rad prišel iz hribovja v ravnino. Boji so se razširili tudi na odsek pri Vergatu.

Boji na vzhodnem bojišču

Tukaj posebno prihaja na dan silovitost nemške obrambe, ki je vsak dan odločnejša, kakor dokazujejo nemška uradna poročila:

Dne 16. oktobra: Na Balkanu so spodleteli vsi sovražni napadi pri Nišu. V južnem delu Beograda so hudi boji po ulicah. — Ob Tisi je položaj nespremenjen, pač pa divja huda bitka z oklepniki v okolici mesta Debrecin. Iz Seklerjevega kota so se nemške čete nemoteno odmaknile. V prelazu Dukla so hudi boji. Pri Varšavi so Nemci imeli popolu obračunski uspeh, prav tako pri Memelu. Nemške čete so izpraznile zahodni del mesta Rige. V srednjem delu tega bojišča so Nemci zadnja dva dneva zbili 103 sovražna letala.

Dne 17. oktobra: Na Balkanu so boji z Bolgari in Sovjeti pri Nišu, položaj pri Beogradu pa se je utrdil. Bitka pri Debrecinu še vedno divja ter so tukaj Nemci Sovjetom zbili 28 oklepnikov. Pri Varšavi so Sovjeti zaman napadali. — Pri Vilkovskih je sovražnik silno napadel, pri čemer so mu Nemci uničili 145 oklepnikov. V letalskih bojih pa je tukaj sovražnik izgubil 56 letal. — Pri Lepaji in Dobeli je sovražnik izgubil 37 oklepnikov.

Dne 18. oktobra: Na Balkanu nemški protinapadi zahodno od Kruševca dobro napredujejo. V notranjosti mesta Beograda so nemške čete očistile vse sovražne sile, tako da je zdaj tam red in mir. — Pri Debrecinu so bili odbiti vsi boljševiški napadi. V Gozdih Karpatih se nemške čete na povelje odmakajo. — Na prelazu Dukla so hudi boji. V vzhodni Prusiji je bil sovražnik ustavljen, ko je izgubil 41 oklepnikov. Mestece Wirballen je po žilavi obrambi padlo v roke sovražniku. V Kurlandiji je sovražnik izgubil 29 oklepnikov. — Na Baltakem področju je sovražnik od 1. do 16. oktobra izgubil 558 oklepnikov.

Dne 19. oktobra: V srednji Grčiji so nemške odmakajoče se čete izpraznile mesto Tebe. — V Srbiji so boji pri Kraljevu, Kragujevcu in južnovzhodno od Beograda. — Pri Debrecinu so nemške čete v hudih bojih z napredujočim sovražnikom. Tukaj je sovražnik izgubil nad 100 oklepnih vozil. — Zahodno od prelaza Dukla so bili odbiti vsi sovražni napadi. — V vzhodni Prusiji se nadaljuje silna bitka med krajevna Sudauen in Schirwindt, pri čemer je bil izgubljen kraj Eydtaks, toda hrabre nemške čete so tukaj preprečile nameravani sovražni predor. Tukaj je v tridnevni bitki bilo uničenih 250 sovražnih oklepnikov. — Pri Lepi in Dobeli ter pri Rigi je bil sovražnik povsod odbit, pri čemer je izgubil 38 oklepnikov.

Dne 20. oktobra: Na južnem Madžarskem so nemške in madžarske čete vogle nazaj sovražnika pri Solnoku. Pri Debrecinu so tudi včeraj bili hudi boji. Po trdovratni obrambi so Nemci to mesto izpraznili. Tukaj je od 8. oktobra do tega dne bilo uničenih 427 sovražnih tankov. — V Gozdih Karpatih je zaradi snega bilo le malo bojevanja. — Le pri Dukli je sovražnik zaman napadal. — Zopet je začel sovražnik napadati pri Varšavi, kjer je izgubil spet 33 oklepnikov. — V vzhodni Prusiji boji kar naprej divjajo ter so se v teh bojih zlasti izkazali grenadirji novo ustanovljene nemške ljudske vojske. Samo ena izmed teh novih divizij je uničila tam 42 oklepnikov. Pri Rigi je bilo uničenih 29 oklepnikov.

Nemška ljudska vojska

Dne 18. oktobra je Hitler izdal odlok, da se ustanovi za obrambo nemške domovine ljudska vojska (Volkmertum). V uvodu k tej nemški totalni mobilizaciji pravi Führer takole: »Po petletnem najtežjem boju etoji sovražnik zaradi tega, ker so odpovali vsi naši evropski zavezniki, ne nekaterih bojiščih v bližini ali na nemških mejah. Sovražnik naprepa vse sile, da bi razbil Nemčijo ter da bi uničil nemški narod in njegov socialni

2300 hiš je zrušil potres v turški Anatoliji.

Nad 60 km je preplaval v 48 urah nek 40. letni japonski vojak, da je vrhovnemu poveljstvu prinesel neko vest. Rekord!

Stoletnico rojstva Friedricha Nietzscheja, velikega modroslovca, je praznoval 15. oktobra nemški narod.

Vse Francoze, stare od 18 do 47 let, bodo v Franciji pozvali pod orožje.

Generalno stavko je proglasila avstralski žasniskarska zveza.

V Berlinu je umrl na posledicah težke poškodbe, dobljene na zahodu pri avtomobilski nesreči, znani nemški maršal Rommel.

Švedski obrok mesa so znižali od tedenskih 420 gramov na tedenskih 400 gramov na osebo.

Železnice v zasedeni italijanski Sardiniji ne izplačujejo več plač in mezd in so pred bankrotom.

Horty je odstopil kot madžarski državni upravitelj. Imenovana je bila nova vlada in regentski svet.

Nemci so ujeli ameriškega generala Arthurja Wananama.

22 političnih strank je sedaj v zasedeni Italiji.

Za prefekta v Turianu je bil imenovan Emilio Grazioli, bivši visoki komisar Ljubljanske pokrajine.

Pri zadnjem napadu severoameriških letal na Solnograd je bila poškodovana tudi stolnica, zgodovinska Mozartova hiša pa popolnoma porušena.

75 obletnico, odkar je prišel vojaško službo, je obhajal te dni iz prve svetovne vojne dobro znani nemški maršal v. Mackensen.

90 odstotkov žetve so uničile kobilice v severnem delu kitajske pokrajine Hupeh.

Sovjetsko vojaško poveljstvo je izgnalo iz Sofije angleške in ameriške častnike.

Sovjeti še ne mislijo na konec vojne, saj se pripravljajo na dolgo in trdo zimo.

Glede na slabo letošnjo pšenično letino so odredili racioniranje kruha v vsej Avstraliji.

Zaplemba imovine maršala Petaina v Ville-neuve-Roubetu je odredil okrožni komisar.

Letina je na nekaterih angleških kmetijah naravnost žalostno slaba, je povedal angleški kmetijski minister.

Sovjeti so zaprosili Združene države za nujno dobavo dveh milijonov umetnih nog.

Narodne svedni Bolgari se zbirajo v prostovoljskih zborih za boj proti boljševizmu.

Ker je govoril proti Židom, je bil odstavljen egipatski ministar predsednik Nahas pasha.

Vodja italijanske katol. akcijske stranke don Starzo je zahteval v javnem pozivu takojšnjo objavo tajnih določil lanskega septembra sklenjenega premirja.

Nova vlada je dobila južnoameriška republika Cile.

Na saboto Moskve je bila razpuščena bolgarska mladinska organizacija »Branik«.

Večje število delnic Šueške prekopske družbe je nakupilo sovjetsko poslanstvo v Kairu. Angleže tarejo resne skrbi...

red. Njegov zadnji cilj je iztrebljenje nemškega Sloveka. »Nato Hitler naglašal, kako je nemški narod v letih 1900 do 1941 sam stal v boju zoper svoje sovražnike in zmagoval, tako bo tudi zdaj ne le zlomil sovražno silo, marveč ga vrgel tudi nazaj ter ga držal proč od Nemčije tako dolgo, dokler ne bo zagotovljena bodočnost Nemčije in njenih zaveznikov in s tem evropski mir. Nato eklicuje pod orožje vse Nemce od 16. do 60. leta, ki bodo z orožjem v roki branili svojo domovino. — V Prusiji ta ljudska vojska že sodeluje v bojih ter so je že iskazala. Zdaj bodo tudi drugod po Nemčiji ustanovili te ljudske armade.

»Eno v zvestobi do konca!«

Govor ljubljanskega škofa na grobu dr. M. Natlačena ob drugi obletnici njegove smrti in v spomin vseh žrtv divjega komunizma na naši zemlji

Dne 13. oktobra je minilo dve leti, ko je pod streli komunističnega morilca padel slovenski ban in voditelj dr. Marko Natlačena. Zjutraj tega dne je bila v stolnici slovesna božja služba za duše rajnega dr. Natlačena in vseh turjaških, jelendolskih, mozelskih in drugih žrtv podivjanega komunizma. Popoldne pa se je velikanska množica ljudstva zbrala na dr. Natlačenovem grobu, kjer je g. škof dr. Gregorij Rožman imel velik nagrobni govor, ki je bil namenjen spominu rajnega bana in spominu vseh Slovencev, ki njihova trupla danes leže po znanih in neznanih grobovih širom slovenske zemlje, kamor jih je pahnila roka brezbožnega komunizma. Govor je bil hkrati pretresljiv klic vsem Slovincem, naj poslušamo glas edinosti in ljubezni, ki nam doni iz teh tisočev grobov. — G. škof je dejal:

»Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo, če pa umrje, obrodi obilo sadu« (Jan 12, 24), te besede Zveličarja, ki je o sebi rekel: »Jaz sem vstajenje in življenje«, nam prihajajo na misel, ko na drugo obletnico smrti stojimo ob grobu slovenskega bana dr. Marka Natlačena. Ta grob nam je danes spomin in simbol vseh onih tisočev znanih in neznanih grobov, v katerih počivajo izmučena in mnogokrat okrnjena trupla vseh, ki so se iz svojega najglobljega prepričanja in iz ljubezni do svojega naroda kakor koli borili zoper največje zlo, ki preti materialni in duhovni kulturi našega naroda, brezbožni komunizem. Od tega, nam vsem draga groba, bitijo naše misli in naše molitve k vsem grobovom, ki krijejo žrtve brezbožnega komunizma.

Kakor pšenična zrna so padli vsi ti v našo zemljo, ki jo je pustil Bog zanje razorati od rdeče revolucije naši miselnosti in našim svetim izročilom tujega komunizma. Navidezno so uničeni in zdi se nam, da so vrzeli, ki jih je njihova smrt vsekala, tako velike in nevarne, da jih ni mogoče več zamašiti. Kakor kmet smo, ki je vsejal žito, a ga je ostalo le prgišče v kašči. S strahom in skrbjo misli, s čim bo prehranil družino do žetve, ki je še daleč.

Kakor mora pšenično zrno umreti, da obrodi obilo sadu, tako — verujemo — je Bog pustil tudi te idealne borce in tihe junake umreti, da iz njihovih grobov zraste obilen sad.

Dvojne vrste sad: za nje same in za narod. Umrli so v veri, v izvrševanju dolžnosti, ki so jih imeli po sodbi lastne vesti za svete in Bogu všečne; umrli so v zvestobi do konca, zato

O, ne žaluj...

O ne žaluj, čeprav stojiš ob grobu... Poglej navzgor, ne to, kar krije ruša. Le prav je to, kar zemlja je sprejela, na krilih k Bogu splavala je duša in povečana se z Njim raduje... Zato naj človek tukaj ne žaluje.

O ne žaluj, če spremlja te le stiska; okoli tebe se nevihta zbira. Ze onstran groba vstaja zlata zarja in blaženstva se sreča kraj odpira. Veruj, zaupaj, trpi! Oče čuje... Zato naj človek tukaj ne žaluje.

O ne žaluj, če krivde težko breme navzdol te vleče, kot da vse je strto. Poglej Zveličarja, ki širi roke. Srce skesanim vedno je odprto. Vse krivde vzel je nase, te varuje... Zato naj človek tukaj ne žaluje.

O ne žaluj, če bivaš še v tujini... Zakladi božji so odprti zate. Nabiraj pridno bisere nebeske. Na rajskih vratih čaka Bog že nato. Njegova misel nad teboj vasuje... Zato naj človek tukaj ne žaluje.

Rk.

upamo, da se je njih žalost že v veselje spremenila, da so po besedi psalmista že prišli v božje shrambe, z veseljem nesoč snopje bogate žetve, ko so prej jokaje šli sejat svoje seme, seme lastne krvi in tuzemskega življenja (ps 123, 6). Upamo, da bodo iz teh grobov na veliki Gospodov dan njihova trupla, ki so jih sejali v minljivosti in slabosti, vstala v neminljivosti, časti in moči (I Kor 15, 42). To je njihov oseben sad, samo zanje.

Isti zakon velja za življenje naroda. Tudi narod doživlja usodno težke čase, ko v žalosti in solzah seje najdražje seme, ki bi ga po človeški sodbi nujno potreboval, da ne shira in ne pogine, seje v brazde od sovražne ali krvave bratske roke izorane. In kakor daleč seže njegovo solzno oko, ne vidi konca tej žalostni sctvi in začne dvomiti, če bo iz tega semena za življenje naroda sploh kaj zrastle. In verno srce vprašuje: Zakaj tako, Gospod, zakaj? Zakaj so zaman vse naše prošnje, tako zelo s solzami in krvjo zalite? Pa mu Gospod iz nebes po prerokovih ustih odgovarja: »Kolikor višji je nebo od zemlje, toliko višja so moja pota od vaših potov, in moje misli od vaših misli« (Iz 55, 9).

Tolike žrtve, padle v zvestobi, resnici in ljubezni, tudi narodu obrode obilo sadu. Kakor vsaka setev rabi svoj čas za rast in zorenje, tako tudi ta naša narodna setev, vsejana v deset- in desettisoč grobov. Taka setev zori deset- ali celo stoletja, a dozori gotovo v času, ki ga je Vsemogočni in Vsevedni določil. Sejemo sedaj mi, najbrž še ni povsem končana ta setev, ne vemo pa, ali bomo dozorelo žetev tudi ukali. Ni to važno, saj pravi Gospod: »Eden seje, drugi žanje, drug rod za nami bo morda šele veselo zbiral sadove sedanje krvave žetve; navzlic temu bo res, da se bosta po isti Gospodovi besedi »skupno veselila sejavec in ženec« (Jan 4, 37).

Ob tem grobu se zavejmo še svoje dolžnosti, da storimo vse, kar je na nas, da bo ta setev v rešitev in boljše življenje naroda hitro dozorela, da jo bo še sedanjí rod mogel požeti in uživati. Kaj je v tem pogledu naša dolžnost? Da se ravnamo dosledno in zvesto po nauku, ki ga nam iz teh posvečenih grobov dajejo naš dr. Marko Natlačena in tisočeri njegovih tovarišev. In ta nauk je:

»Bodite edini, podajte si roke, strnite trdno svoje vrste vi vsi, ki pravite, da narod zares ljubite, da mu želite ohraniti življenje in mu pripraviti lepšo, svobodnejšo in bolj blagoslov-

ljeno bodočnost na temelju resnice, pravice in ljubezni, ki je za vse človeštvo uzakonjena v božjih zapovedih. Vi vsi, ki to resno hočete, bodite enega srca in ene misli v tej uri. Na vas ne bega in ne plaši nič, kar navidezno se grozi. Skovani v eno voljo, eno ljubezen in eno moč stojte trdno in vztrajajte zvesto do konca.«

Dragi rajni bratje in sestre! Sprejemam to vaše navodilo, ki ste ga podpisali z lastno krvjo. Vaš zgled in vaša zvestoba nam ostane dragocena in sveta zapuščina. Zato naš odgovor vam: »Eno v zvestobi do konca!«

Veličasten pogreb jelendolskih žrtv v Mlačevem

V petek, dne 6. oktobra 1944 ob 10 je bil pogreb jelendolskih žrtv iz Mlačevega, Boštanske vasi in Zagradca. Udeležba je bila res velika, tako da tudi najstarejši vaščani ne pomnijo tako veličastnega pogreba. Razen so rodnikov in domačinov se je pogreba udeležila vsa okolica.

Iz Grosuplja je prišla častna četa domobrancev z g. nadporočnikom Al. Ahlinom in g. županom Janezom Ahlinom. Iz Ljubljane so prispeli akademiki - sošolci pokoznih, ki so položili na grob junakov trajev venec s slovensko trobojnico, iz raznih krajev pa soborci iz vaše straže.

Ob 10 je bila slovesna maša zadušnica, ki jo je opravil žalski župnik Anton Znidaršič. Istočasno sta maševala pri stranskih oltarjih domobranski kurat Matija Šink in bivši kurat vaše straže na Mlačevem Stefan Pintarič. Po pogrebnihih molitvah je domobranski zbor zapel žalostinko »Človek glej«, nakar je prevzel besedo g. župnik, ki se je v ganljivem govoru poslovil od svojih najboljših fantov, članov Marijine družbe. Sledil je govor, ki ga je imel bivši kurat vaše straže na Mlačevem Stefan Pintarič. Poudaril je pomen velike žrtve, ki so jo padli junaki doprinesli zato, da rešijo svoje ljudstvo največjega sovražnika komunizma. Opisal je dolgo trnjevo pot, preden so dospeli na svojo Kalvarijo, in se končno poslovil od dragih soborcev. Končno je spregovoril še v imenu domobrancev višji narednik Jarc.

Po trikratni salvi so položili trupla v skupni grob, v bližini tistega križa, ki so ga pokopali od mladih let pozdravljali in za katerega so darovali svoje življenje.

Iz bojov zoper komuniste

Pri zadnjih domobraskih nastopih na Notranjskem so bili ubiti tudi sledeči komunisti: kapetan Snuderl Bogomir iz Ribnice, divizijski kurir »Fičok«, najbrž tudi major Lazan Kolarič, organizator ljubljanskega komunizma Milutin Zabukovec, in zdravnik, bivši primarij dr. Slavko Prevec.

V boju s Cankarjevo brigado pri Moravčah je bilo mrtvih 153 komunistov, verjetno mrtvih 60 in čez 100 ranjenih.

Ze stotega domobranca — Lojzeta Bojca — so položili te dni na Orlovem vrhu k večnemu počitku. Večna hvala in slava junakom, padlim za vero in domovino!

Nedavno so v št. Rupertu pokopali domobranca Jakaša Marka, ki je podlegel rani, dobljeni na Trebelnem. Ob slovesu je naročil fantom: »Borite se naprej, uničite komuniste, zmagali boste! Slava junaku!«

Za vero in domovino je padel 19letni domobranec Jože Godnič. Pokopali so ga v Stični. Hvala in slava mu!

V Stožicah so pokopali protikomunističnega borca Dovča Maksa. Slava mlademu junaku!

Ze petič so tolovaji te dni napadli Hoteč drščico, a so bili od hrabrih domobrancev ponovno krvavo odbiti.

Velike bojne uspehe so dosegli te dni domobranci v boju s komunističnimi oddelki na Dolenjskem pri Medvedjeku, pri Žužemberku ob Krki, pri Catežu in Zaplazu, ter Dobrničju. Komunisti so imeli mnogo mrtvih in ranjenih.

V št. Petru na Krasu so domobranci zaplenili nekemu kmetu voz krompirja, moke, fižola in drugih živil, namenjenih komunistom.

Komunistične tolpe v razsulu beže

Zdaj tik pred zimo se je komunistov začel polastiti strah, kaj bo, če bo še eno zimo treba prebiti v hosti. Kakor pripovedujejo prisilni mobiliziranci, ki so jih domobranci rešili, so komunisti močno zbegani ter venomer dopovedujejo, da morajo čez zimo za vsako ceno priti v Ljubljano. Mislijo namreč, da jim bo v Ljubljani kaj topleje. Lahko se zgodi, da pridejo tudi v Ljubljano, toda le kot ujetniki. Vse namreč tako kaže, da je komunistom pošla vsa napadalna sila, kar so je kdaj imeli. Pojdimo kar po vrsti, pa bomo videli, da se ljudem povedo odpirajo oči ter da spregledujejo, kao grdo igro so s njimi igrali moskovski agentje.

Na Gorenjskem se je že zjasnilo

Gorenjci so dolgo časa v svojem »narodnem navdušenju« bili v OF kar zaverovani, zlasti po mestih in trgih. OFarji pa so jim na vse pretege vneto dopovedovali, kako bi bili še vsi Gorenjci izseljeni, ko bi njih ne bilo. Sij narodnih borec, ki so si ga znali rdeči agitatorji oviti okoli svojih glav, je slepil pošteno Gorenjce, ki se niso mogli zanašati, da bi to bila gola laž in lažna krinka rdečih morilcev. Govorili so: »Sveda, Dolenjska, tam so že res komunisti, ampak pri nas jih ni, pri nas smo vsi enot.« In to so ljudem dopovedovali sami komunisti, ki so se jim delali nedolžna jagnjeta. Ta igra je pač trajala nekaj časa, dokler se komunisti niso začeli sami razkrivati v trenutku, ko so mislili, da imajo že vse Gorenjce v rokah. Res so jih mnogo spravili v nesrečo, toda prav to je drugim odprlo oči. Naj navedemo le en sam zgled:

Tam na Moravskem, kjer so komunisti posebno vneto delovali, je med drugimi šel z njimi v hosto kmečki fant — iz resnično narodnega prepričanja. On je pač mislil kakor misli tisoče drugih, dokler ne spoznajo resnice, da bodo komunisti res osvobodili slovenski narod. Tako je dal časa hoditi z njimi, dokler neke noči ni bil nepoklicana priča pogovoru, ki so ga imeli višji njegovi »tovariši«. Slišal je namreč tale pogovor:

Višji njegov poveljnik je svojemu podrejenemu dal tale ukaz: »Jutri zjutraj pride tod mimo nemška patrulja. Tukaj in tukaj napravimo zasled in jo vso postrelimo.«

Podrejeni tovariš pa je ugovarjal: »Tega pa le nikar! Če se to zgodi, bodo po vojnem pravu trpeli kmečki ljudje-domačini. V vasi se kaj takega ne sme zgoditi.«

Višji pa je odvrnil: »Saj ravno to hočemo! Ljudje naj trpe, da bodo bolj govtovo pribežali k nam, da se naša moč pomožili.«

Fant, ki je ta pogovor poslušal, se je zgrozil in pri tisti priči sklenil pobegniti. Spoznal je, da so to navadni tolovaji, ki nimajo za osvoboditveno slovenskega naroda nobenega drugega namena, ko na slovenskih grobovih in pogoriščih ustanoviti komunistično državo. Pobegnil je še tisto noč in srečno prišel v kransko okolico, kjer se je zglasil pri tamkajšnjih brambovih. Zdaj je ta fant najbolj vnet borec zoper komunistične tolovaje.

In taka spoznanja se na Gorenjskem tako množe, da lahko že govorimo o množičnem ozdravljenju. Gorenjce je zdaj ozdravljen, ker je spregledal. Zato tudi komunisti zdaj ne morejo več goniti na Dolenjsko gorenjskih žrtv. Zdaj so na vrsti Štajerci.

Cela vrsta slovenskih domobranskih postojank po gorenjskih krajih nam jasno priča, da je komunizmu na Gorenjskem odklenkalo.

Na Štajerskem se pričinja jasni

V severnih krajih Štajerske se komunizem dolgo ni pokazal. Pač pa je tem bolj deloval v Zasavju, v Savinjski dolini in tam okoli, kjer je zlasti trboveljski komunizem imel bolj pri roki. Tudi tam so bili ljudje, ki komunistom niso zapali ter so ljudi svarili. Toda pokazalo se je tudi tukaj, da morajo ljudje najprej na svoji gubi občutiti, preden se zavedo. Komunisti so vse tiste, ki so ljudi svarili, kar pomorili. Zdaj so se ljudje začeli bati, toda pomoči ni bilo. Nekateri, ki jih niso mogli zgrabiti, so pobegnili drugam. Tako je bilo ljudstvo res prepuščeno samo sebi. Zdaj so komunisti začeli »mobilizirati« in goniti uboge ljudi na Dolenjsko, kjer so že spoznali, kam so prišli. Menili so, da imajo komunisti na Dolenjskem

res kaj besede, zdaj pa so spoznali, da so bili grdo osleparjeni.

Zdaj se srečne štejejo tisti, ki dobe priliko, da se vdajo domobrancem. Kakor nam poročajo domobranci fantje, ki so se zdaj vrnili z Dolenjskega, se vsi zajeti Štajerci priključajo k domobrancem, da bi mogli tako pomagati uničiti tisto grdo svojat, katere je njem in njihovim domovom povzročila tolikšno nesrečo.

Priznati je treba, da je tista rdeča komedija s 15. septembrom imela največ uspeha na Štajerskem, medtem ko so se ji Dolenjci in Gorenjci smejali in je tudi na Goriškem le malo zalegla. Zdaj je tisti čar tudi na Štajerskem že začel upadati. Zdaj so se komunisti tudi na Štajerskem začeli zavedati, da morejo samo še s silo kaj doseči.

Zato so tudi v severnih krajih začeli organizirati umore svojih načelnih nasprotnikov. Tako prihaja iz Male Nedelje poročilo, da so komunisti tamkaj v noči 5. septembra umorili na njegovem domu nenavadno inobraznega kmeta Ivana Sebečana, ki je bil v zvezi s katoliški moč in je bistro spoznal vse grdobije komunističnega delovanja. Ta moč je meseca aprila leta 1943, torej že pred poldrugim letom, pisal svojemu bratu v Ljubljano daljše pismo, v katerem med drugim takole pravi:

»O komunistih, ki tamkaj uprizarjajo najpoddlejše dejanja, rad verjamem. Saj tudi čujemo vse grozote, ki se tam gode. Pa jih že mi tukaj hvala Bogu nismo okusili. Ne moremo pa reči, kdaj se sbudi tudi pri nas ta gorila in začne razsajati in uničevati to, kar nam je ostalo od naše najdražje svetinje sv. vere. Rdeča nevarnost preti od vseh strani. Sicer pa človek o tem danes ne more veliko razpravljati, kajti to bo trenutno prišlo tudi nad nas. Zvestim Dolenjcem in Gorenjcem pa vaa čast, če branijo svetinjo naše sv. vere, našega naroda in najtrdnjšeja stanu, ki daje narodu telesno in moralno življenje — kmečkemu stanu.«

Tako je pisal ta slovenski kmečki moč s Štajerskega. Zdaj je tudi tam nanj udarilo nenešno, ko ga je 5. septembra zvečer iz srede njegove družine pokosila komunistična brzostrelka. Padel je kot mučenec, zato so ga tudi v cerkvi dali na mrtvaški oder in ga je ljudstvo od vseh strani romalo kropiti. Njegov pogreb pa je bil nekaj tako veličastnega, da kaj takega ne doživljajo naše podeželske fare. Kri mučencev dela čudeže!

Na Primorskem se tudi jasni

Primorska tudi trpi. Do zadnjega časa so komunisti vlačili na Dolenjsko tudi naše primorske rojake v boj zoper brate. Istočasno pa so doma s krvjo duših vsak upor zoper svojo strahovlado. Primorska, zlasti pa Goriška dežela, je dala že strašno krvav delež v mučenic, ki so umirali strahotne smrti, ker so bili zoper komunizem. Le nikogar se ni bilo, ki bi bil vse te žrtve zbral in popisal v kakih goriških »Crnih bukvah«.

Druge stvar, ki goriškim Slovincem odpira oči, je dejstvo, da se je med Bevkove in Vilfanove rdeče tolovaje nateplo vse polno italijanskih komunistov, ki zdaj tam bolj gospodarijo, kakor pa so gospodarili pred letom dni. Ljudje spoznavajo, da je edina sila, ki drži po koncu slovensko stvar na Primorskem, slovenska narodna straža, ki je najodločnejša bramba zoper komunizem in njegove protiverške in protinarodne namene.

Společka je tam stvar nekam počasi šla, zdaj pa se je začelo novo življenje, zlasti po 15. septembru. Tam so zdaj ustanovljeni novi udarni oddelki, ki so komunistom noč in dan za petami. Zlasti na Pivki so fantje, ki se lahko postavijo ob stran najbolj udarnim Dolenjcem.

Tako so fantje iz oddelka St. Peter na Krasu pri Premu napadli večjo tolpo rdečih rokovnjačev ter jih podili po Pivki sem in tja, dokler ni tolpa padla v naročje drugemu oddelku, ki jo je pričakal in vroče sprejel. Boj ni trajal več ko 2 uri, paj e bil ves komunistični oddelke razbit. Zdaj so bežali na drugo stran, pa spet padli pod roke drugemu stražarskemu oddelku, ki jih je kar zmlel. Tukaj je padlo 41 rdečih rokovnjačev, med njimi 5 rokovnjač. Med padlimi sta tudi komisar »Milan« in intendant »Zito«.

Slovenci — berite!

DIVIZIJSKIGEMERKALIONVRNIA
BOJŠEVIZEM
ORODJEMEDNARODNEGA ŽIDOVSTVA

Dokument preteklosti!

General Rupnik
svojim častnikom,
Kragujevac 1938.

Dobi se v vseh založbah
in knjigarnah!

Na Dolenjskem je komunistično razsulo popolno

Pretekle dni so slovenski domobranci po dolenjskih hribih in dolinah imeli zanimiv lov. Od litjskih hribov tja do Žužemberka so domobranci prebrskali vse kote in skrivališča, iz katerih so gonili na dan rdeče tolovaje. Zanimivo je, da so med precejšnjim številom mobiliziranih Štajercev, ki so se pri prvi priliki rade volje udajali domobrancem, našli sicer le malo Slovencev. Dolenjcev in Gorenjcev je med njimi le še malo. Nekaj manj kakor Štajercev je primorskih Slovencev, toda največ je bilo onih od onstran Kolpe in pa italijansko govorečih Savojcev, ki pa so jih imeli menda samo še za gonjake, ki znajo edino le mule dobro voditi. Sicer pa je bilo precej Mongolov. To je za to »vojsko«, ki je v resnici tolovajska drhal, prav značilno. Potemci nekdanjega Džingiskana — ti zdaj po Dolenjskem še »osvobajajo« slovenski narod življenja in premoženja.

Zato ni čudno, da so Štajerci, ki so prišli med to drhal, takoj spoznali, kam so zašli. Komunistični kolovodje so takoj opazili, da Štajerci čudno gledajo to čudno bratavščino. Zato so začeli Štajerce plašiti, naj se domobrancem nikar ne udajajo, češ da domobranci vsakemu ujetniku odrežejo glavo.

Da se štajerski fantje in možje tega strahla niso ustrašili, je najboljši dokaz, kako malo vere imajo še v komuniste. V trumah so se udajali. Niso pa pričakovali takega sprejema, kakršnega so pri domobrancih bili deležni. Ko so namreč prišli na zbirališče, so jim domobranci postregli z gorko jedjo in pijačo, da so se prestradani siromaki po dolgem času spet lahko mirno počili in se najedli. Domobranci častniki pa je stopil k njim in jim v kratkem nagovoru med drugim dejal: »Poglejte, tako pa mi domobranci režemo glave.« Led je bil s tem prebit, dobra volja se je vrnila, z njo pa upanje. Poročevalce, ki je to sporočil, pravi, da so Štajerci vsi divji na komuniste in komaj čakajo, da bi mogli zgrabiti za orožje in udariti na komunistične nasilnike, ki v tako nesrečo spravljajo ves naš narod.

Po tem pregledu nas ne sme biti strah prihodnosti. Eno je gotovo: Slovenski narod se je v svoji celoti izrekel zoper komunizem. Zdaj bo pri tem ostal ter se ne bo dal zmamiti od nikogar več v komunistične mreže. Zdaj je vsakemu poštenjaku, ki je kaj izkusil, jasno: Komunizem je največja naša narodna nesreča! Boj zoper komunizem je naša največja narodna in verska dolžnost.

Kaj je NOVEGA

60 letnik je postal domobranski stotnik Delac Edo. Na mnoga letal
d Zlato poroko sta obhajala na Jesenicah zakonca Rožmanova. Zivelal

d 40 letnico rojstva je obhajal letos dravograjski prošt g. Matija Munda. Sedaj je duhovni pastirski pomočnik v Sekovski škofiji. Ko je bil z doma, mu je umrla ljubljena mati. Gospod Munda je pač najmlajši slovenski prošt.
d Petdesetletni jubilej treh znanih duhovnikov. Abrahamu so videli letos naslednji lavantinski duhovniki: Hrastelj Franc, svoječasn ravnatelj Cirilove tiskarne in priznani strokovnjak za gospodarske in finančne zadeve; knežškofijski komistorijalni svetnik dr. Jožef Mirt in bivši župnik v Arčibah Jožef Sket. Na mnoga letal

d 60 letnik je postal Vencel Matija, ki zapisuje vremenske pojave kot nastavljenec ljubljanskega vseučilišča. Moč je doma v Strmcu pod Mangartom. Krstil ga je pesnik Simon Gregorčič. Jubilantu naj da Bog še mnogo zadovoljnih let!

d Več učiteljskih mest na slovenski ljudski šoli v Gorici je razpisanih. Prav tako tudi nekaj profesorskih mest za slovensko gimnazijo v Gorici, ki jo bodo v kratkem odprli.

d Z znaki davice so zadnji čas ohoteli nekateri na Dobrovi pri Ljubljani. V bolnišnico so pripeljali učiteljico Faturjevo. Medvedovi družini iz Podsmreke je davica ugrabila 2 letnega sinčka in 4 letno hčerko.

d Četrto vojno šolsko leto na ljubljanskih srednjih šolah se je začelo 12. oktobra.

d Iz letopisa pokopališča pri Sv. Križu. Mestni svet ljubljanski je pred 40 leti na seji 17. maja 1904 sklenil, da se ima opustiti pokopališče pri Sv. Krištofu, ker že leži v obsegu mesta in je iz zdravstvenih ozirov pokopavanje mrljcev na njem nedopustno. Sklenjeno je tudi bilo, da se mora pokopališče 1. maja 1905 popolnoma zapreti. Mestna občina je nato začela iskati primere svet za novo, moderno pokopališče. Naposled je bil izbran Janežev svet za Hmeljniki. Vsa dela in priprave so otvoritev novega pokopališča zavlekla za dobro leto. Novo pokopališče pri Sv. Križu je bilo 2. maja 1905. cerkveno blagoslovljeno. Naslednji dan 3. maja sta bila na tej božji ajvi pokopana prva dva mrljca. Prvi je bil pokopan delavec Anton Novak. Od 3. maja 1906 do letošnje jeseni so pokopali pri Sv. Križu, že nad 56 tisoč ljudi.

d Povečana oddaja mleka in maslobo. Deželna zveza štajerskih kmetov je izdala letno poročilo, iz katerega so razvidne količine oddane mleka in maslobo v letu 1943. Ob koncu t. l. je bilo v 3248 obratih na štajerskem pregledanih 39.664 krav. V primeri s prejšnjim letom so lani oddali štajerski vinorejci po 31 litrov mleka in 1 kg maslobo več od živali tekom celotne dobe. Najboljše krave na štajerskem so dale do 7963 l mleka in 298 kg maslobo. Koliko pa pri nas?

d Dečki so našli razstrelivo pod Fajtim hribom pri Gorici in so igrali z njim. Pri eksploziji je bil pri prici mrtve 12letni Miroslav Peršič. Ranjeni pa so bili 9letni Bruno Besednjak. 11letni Filip Besednjak in 5letna Stefanija Mrežlak. — Desno nogo si je zlomil 56 letni kmetovalec Franc Kosič iz Mirne.

d Trgatev na Goriškem je večinoma komšana. Po Vipavskem in v goriški okolici docela, v Brdih pa deloma. Oni Brici, ki hočejo imeti čim boljše kapljico, odlašajo s trgatvijo. Jesensko sonce grozdje močno umedi in posladi in da vinu moč, letos so imeli ti skušeni vinorejci smolo. Ravno v dnevih, ko so hoteli trgati, je neusmiljeno padalo. Ko se je pa po nekaj dnevih napravilo vreme, so imeli prijetno bendimo in so prišli na svoj račun. Slično se je dogajalo najbrže na Zg. Vipavskem, kjer vinogradniki tudi radi zore svoje grozdje v jesenskem soncu. V goriški okolici sem slišal, da so mnogo grozdja potrgali alarmi; med alarmi se namreč mnogi meščani in okoličani razbeže po poljih in se skrivajo med plantami. — Cena novemu vinu se je te dni gibala med 40 in 45 liri.

d Prehod čez bloke za kmečko delo omejen: Pristojna oblast opozarja: 1. Posestniki ali zakupniki manjših poljskih ali vrtnih parcel dobe podaljšanje potnih dovolilnic za prehod preko blokov najdalje do 31. oktobra 1944. Do navedenega časa morajo biti vsi pridelki pobrani in zimska setev izvršena. Podaljšanje potnih dovolilnic preko navedenega termina se ne bo dovoljevalo. 2. Kmetje in posestniki večjega obsega dobijo propustnice zase in za svoje pomočnike samo do 15. novembra 1944 in morajo do navedenega termina poskrbeti tudi za pripravo stelje. Po 15. novembru 1944 bo dobil kmet, ozir. pri večjih posestvih še druga moška delovna moč propustnico za vožnjo gnoja, za oranje in za nabavo drv za kurjavo.

d Črna borza ne pride vedno do veljave. Člani ljubljanskega tržnega nadzorstva so ono sredo na tržni dan zgodaj zjutraj napravili hitri in letični pregled po raznih dvoriščih v bližini Vodnikovega živilskega trga. Na nekem velikem dvorišču so zalotili premeteno prekupevalko, kako je barantala z neko nabiralno za jurčke. Prekupevalka je ponujala za jurčke 40 lir kg in bi jih potem gotovo s 100% dobičkom naprej prodajala. Organi so lepe jurčke zaplenili in jih odnesli na trg, kjer so jih gospodinjam prav zgodaj 20 lir kg. Gospodinje, ki prihajajo prav zgodaj na trg, so z velikim zadovoljstvom in veseljem pokupile lepe in zdrave jurčke.

d Zajtrkovanje v glavnih dveh celovških kavarnah se zdaj pričinja zaradi zgodnjega dela ob šestih zjutraj, v vseh drugih kavarnah pa najkasneje ob pol 7.

Darilo Bele vrtnice

za vsako priliko je lepo vezana knjiga Spisala Tihka Lamprechtova.

Dobi se v upravi Vlogred, Slomškova 1, in v knjigarnah.

d Izreden jurček. Nekdo je pri Lienzu našel 1,5 kg težkega jurčka, ki mu je meril kloboč 32 cm v premeru. Pet oseb se je nasitilo s to cenjeno gobo.

d Vse šume in hrupne veseljaške prireditve so po odredbi nemške policije za ves čas, dokler traja sedanja vojna, prepovedane. V zvezi s tem ne smejo obratovati vrtiljaki ter ne sme biti veselje ob prošenjih, sejnih itd. Izvzete so samo prireditve za otroke, ki jim je dovoljena zabava v omejeni meri.

d Poštne pristojbine so zvišali v Trstu. Za pisma do 20 gramov bo treba odsej znamke za eno liro, poštne dopisnice so po 50 centesimov itd.

d Posebno taborišče, namenjeno vojnim sirotam, je uredil pokrajinski odbor v videnski okolici v Furlaniji. Namenjeno je otrokom, starih 6 do 14 let. Vojne sirote imajo v taborišču svoje zatočišče in prehrano, pa tudi priliko za šolski pouk in pouk v posebnih tečajih za posamezne rokodelske stroke.

d Tako je prav. Goriška policija je prejela tri gostilničarje, ki niso hoteli prodajati gostom vina. Pri preiskavi kleti je oblast ugotovila, da so imeli tisti gostilničarji zadostno zalogo vina.

d Za vzorno svinjerejo preurejajo veleposelstvo Jarenski dvor blizu Maribora. Graščina je bila last samostana Admont, ki je slovel po imenitnih vinogradih.

d Za nizkega poleta sovražnih letal je varnost oseb, zlasti v vlakih, še posebej ogrožena. »Tagespost« z dne 13. oktobra t. l. piše, da je treba brž odkriti iz vlaka in pustiti vso večjo prtljago ondi. Obлека, ki je daleč vidna, kot so bele bluze, rute, je treba pokriti z jonico ali plaščem. Moški naj poskakeje skozi okna, da morejo ženske in otroci brž oditi skozi vrata. Vlak se ustavi — če je za to prilika — tam, kjer je v bližini zaklonišča ali so jarki, grmičja, drevesa. Na vsak način pa se je treba 300 do 400 metrov odstraniti od vlaka. V vsem je treba slušati železniške osebe.

d Grozdne peške za izdelavo jedilnega olja. V Nemčiji je stopila v veljavo odredba, da morajo vinogradniki zbrati grozdne peške, jih leno posušiti, ter oddati za jedilno olje. Iz 12 kilogramov takih pešk se napravi 1 liter olja. Za pripravo olja je treba posebne priprave in strokovno znanje. V Maribor je dospel poseben strokovnjak iz Porenja, kjer izdelujejo že več let tako olje.

d Celovški tobak. Iz lista »Kärntner Zeitung« posnemamo: Zdal je dozorel tobak, ki so ga ne-

NOVI GROBOVI

V Kandiji pri Novem mestu je umrl usmiljeni brat Fortunat Hrčič. — V Trzinu je odšel v večnost poslovodja tovarne Triglav Nikolaj Rukavina. — V Gorici je umrla najstarejša Goričanka 94letna Marija Grusovin rojena Kocjančič. — Na Brežah je odšel v večnost posestnik Janez Zidar. — V Celovcu so djali v grob 73letno krčmarico Uršulo Vrečnik. — V Zalcu so pokopali uglednega posestnika Vincenca Vabiča. — V Celovcu je umrl oni dan 99letni profesor dr. Anton Riedl. — V neki viničariji v Limbušu pri Mariboru je zelansko leto odšel po večno plačilo bivši upravitelj vinogradniških veleposrester prior p. Viljem Rožman. Dosegel je častljivo starost 80 let. — V Ljubljani so umrli: Marija Sugjč roj. Semc, pekovski mojster Adolf Leekovic, Lucija Langerholc, vdova po livarskem mojstru Marija Jager roj. Primc, svetnik državne železnice v pokroju Franc Kunaver, v 72. letu starosti redovnik fr. Liberat Cotar in strojevodja drž. žel. Jože Derglin. — Naj počivajo v miru, Preostale tolaži Bog!

kateri Celovčani nasadili po svojih vrtovih in letina se je prav dobro obnesla. Pri nasadu tobaka so lastniki predvsem gledali na to, da so izrabili take dele vrta, kjer zelenjava in sočivje ne bo uspevalo. Kadilci se seveda veselijo svojih lastnih cigaret in jih pridno »pušijo«.

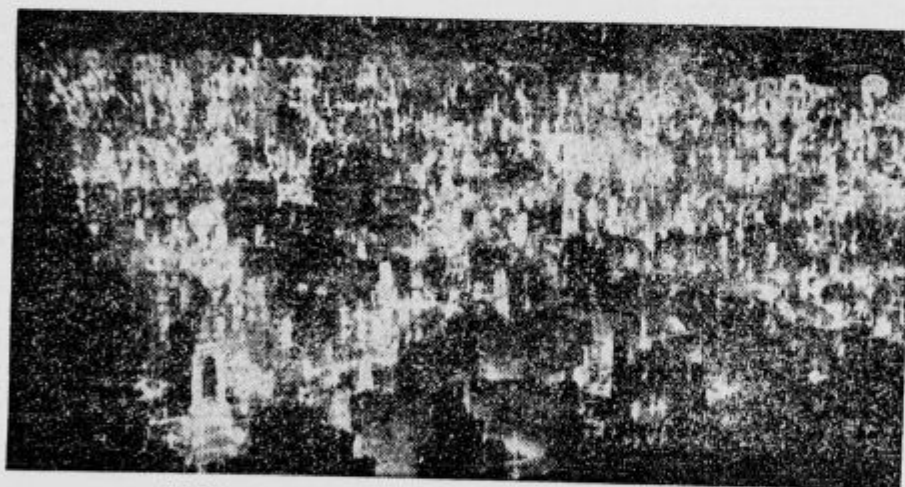
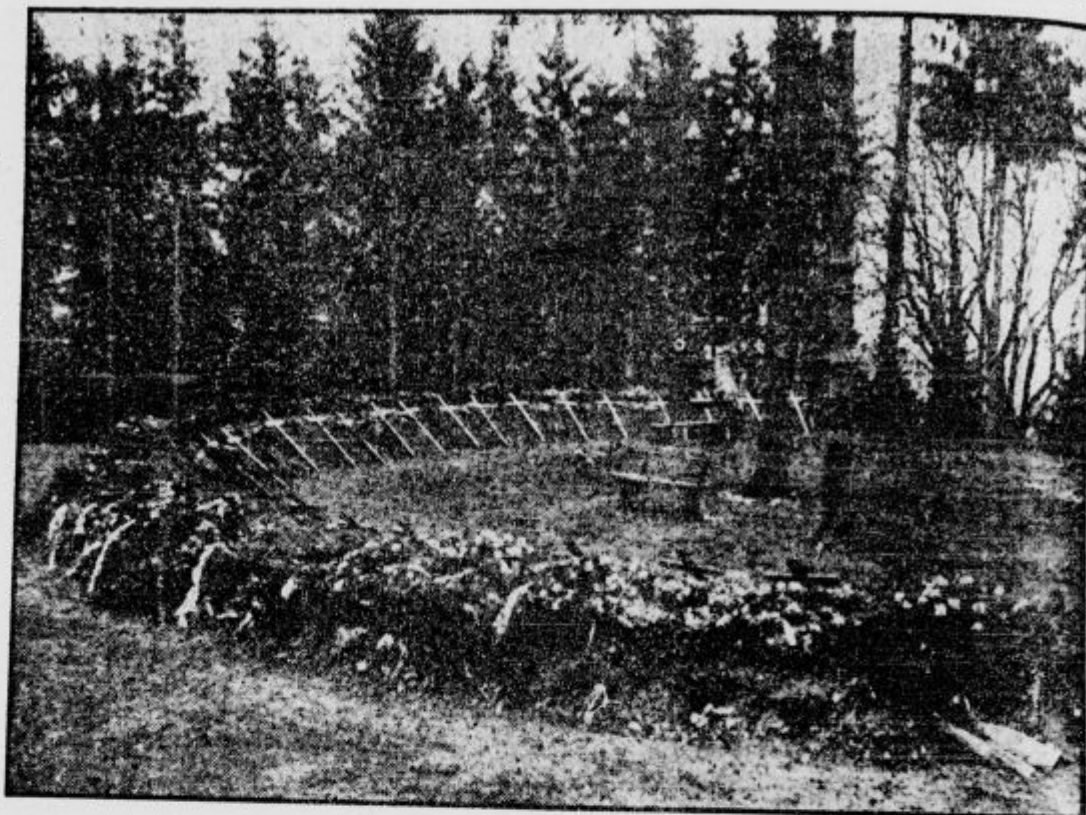
d Žalostno pa resnično. »Goriški list« št. 40 piše med drugim tudi tole: »Na Goriško so naši ljudje klicali na pomoč od povsod. Rabili smo bivše goriške solance, zlasti mlajše. Le malo se jih je odzvalo, le malo jih je zapustilo polne egiptovske, reci ljubljanske lonce, dočim so imeli prej polna usta besed, za »neodrečenim brate. Prišlo je na Goriško mnogo idealnih mož in fantov, ki so prevzeli svoje naloge resno in z velikim idealizmom. Te vidimo še vedno na Goriškem, s kako vemo, se trudijo za prosvetni dvig, za razčiščenje pojmov med slovenskim in goriškim prebivalstvom, pa tudi v obrambo našega ljudstva pred gozdniimi lovaji. Žal pa je vmes tudi nekaj takih, ki so jim je zdela Goriška nekakšna nova Amerika. Prišli so samo zaradi gnojnega dobička. V nri očistevanju so se izkazali za plevel in so že odleteli v — bolj varno Ljubljano. V Gorici pa je ostala večina, ki delo za naše ljudstvo razume resno, čeprav naša ladja morda res plava med čerami in nevarnostmi.«

d Nesreča ne počiva. S skednja je padel in se hudo poškodoval po glavi in rokah 42letni posestnik Janez Štrukelj z Mlake na Blokah. — Nesreče po Ljubljani: Pri padcu s konjanja si je zlomil desnico 12letni dijak Zdenko Stamenčič. — Pri padcu po stopnicah je dobila hude poškodbe na glavi 63letna inženirjeva žena Adolfina Uršičeva. — Pri padcu s kolesa je dobil močan pretres možganov 57letni Franco Dolinar. — Na Vrhniki si je pri padcu s kozolca zlomila desnico 68letna posestnica Marija Korentičeva. — Med igro si je zlomila levico 7letna Majdica Rugljeva iz Mirne na Dolenjskem. — Na Rakeku si je pri padcu zlomil levico 42letni delavec Janez Štrukelj z Rakeke. — V Sp. Hrušici se je opoldne pri kosilu nevarno zastupila Breskvarjeva družina, ker je jedla pokvarjeno prešičje meso. — Prste leve roke je poroznala krožna žaga mizarju Antonu Tramplju. — Motociklist je povozil 78letno zasebnico Marijo Grossovo ter ji prizadejal škodbe po vsem telesu. — Na Rakeku si je hudo ranil desno nogo 45letni železniški uradnik Maks Friškovec. — V Rovtavi pri Logatcu je cirkularna porezala prste leve roke 23letni delavki Mariji Podbevškovi.

d Ljubljanske nezgode. Pri padcu iz I. nadetropja se je hudo poškodoval po glavi in telesu Franco Fišer. — Pri padcu po stopnicah se je močno pobila zasebnica Ivana Lauterjeva. — Ker jo je avto podrl, je dobila poškodbe po vsem telesu 4letna Bredica Krašovec. — Karbidova svetilka se je razletela in ranila po obrazu in očeh 39letnega delavca Franceta Skubeja. — Desno nogo si je zlomila 4letna Jelka Cvetkova. — Pri padcu si je nalomil desno nogo 46letni skladiščnik drž. železnice Stanko Pirč. — Pri padcu si je poškodoval obe nogi 48letni delavec Jože Križ.

Smrt pobrali pod lopato, kar rodil je beli dan

Pokopališče junakov - domobrancev
na Orlovem vrhu

Ljubljansko pokopališče pri Sv. Križu v morju lučic.

Pokopališče vojnih žrtev

Sirote ob očetovem grobu

Samo v tem znamenju boš zmagal!

NEDOLŽNA SEM!

»In glej, to je silno važno. Zdi se, da zajec tiči v tem grmu, in da je ta človek središče začaranega kroga. Pet dni sem oprezoval po mestu. V ulici Alessandro Manzoni ima arhitekt pisarno, stanovanje pa v ulici dele Oche. Ali sedaj ga ni v Milanu. Saj bi šel na dom s pretežno o hiši in bi govoril z gospo ali s kom drugim, ali vidim, da znaš ti boljše vleči odgovore iz ljudi. Čul sem, da se ni dolgo oženjen in da je gospa, zgovorna. Kaj, ko bi se je ti lotila in se skušala z njo nekoliko sprijazniti?«

Oba detektiva sta še tisti dan pozvonila v arhitektovem stanovanju. Odpirat je prišla lepa prijazna starka, ki je poleg drugega neznanca povedala, da gospoda ni doma in da gospa Eleonora leži, da pa bo vsak čes pripravljena. V teku kratkega razgovora je povedala, da jo kličejo za Katarino in kdo ve, kaj bi se bila izdala, če bi se ne bila odprla vrata iz stranske sobe, odkoder je neka dekle vvela, naj obisk vstopi v čakalnico. Genovčana se nista imela časa, da bi si ogledala lepe preproge, zavese in slike, ko ju je tista dekle že povabila v spalnico gospo Eleonore.

Dokleca sta zagledala v postelji lepo, še kaj mlado, silno izmučeno žensko. Vse okoli nje je bilo jako razkošno opremljeno. Gospa je pritisnila na zvonec in pojavila se je zopet Katarina.

»Primaknite sedeže,« je slabotno ukazala Katarini, »vi, gospoda, pa izvolite sestiti.«

Ko je Katarina zapustila spalnico, se je oglasil kapitan:

»Oprostite nam, da vas motimo, gospa!«

»Ne, ne, gospod. Nasprotno, dragi mi je. Saj itak ne vidim žive duše razen svojih služabnic. A česa želite?«

»Najprej dovolite, da se predstavim: Moj oče, kapitan dolge plovice Piro Marchesi iz Genove, a jaz sem Dora,« je povzela tedaj hčerka.

»Mene že itak poznate. Pozdravljeni!« in stegnila je mršavo roko obema za pozdrav.

»Vzrok našega obiska je, da bi zvedela, kdaj bi bilo mogoče govoriti z gospodom arhitektom o poslovnih zadevah.«

»A, vi ste iz Genove?«

»Da, miostljiva gospa,« je odgovorila Dora, ki je skoraj začela slutiti, da se zadeva že nekje upira.

»Poznate li gospo Montemari na trgu Annunziata?«

»Kaj ne bi! Saj smo si tako rekli v rodu, hčerka Norina je pa moja velika prijateljica.«

»Čuden slučaj... Kako sem srečna, da sem našla sorodnico svoje premile Evalije. Norina je že velika, kaj? Pristopite, gospodična, da vam izkažem svoje ljubezen, ko je ne morem Evaliji.«

Objela je Doro in vzkliznila:

»Sam Bog vas je poslal... Oh, Evalija, ko bi ti videla svojo Eleonoro!«

In ee je razjokala.

»Ne jokajte se vendar, gospa! Umirite se...« jo sočutno tolaži Dora.

»Ne morem, kadar se spomnim lepih minulih časov. Oprostite mi,« in nesrečnica se obriše solze. »Nekoliko je bila Evalija staraša, a bila mi je kakor mati! Vi ne veste kaj se pravi biti mlajšji nog brez matere. Ampak kaj bi to! Saj niste prišli, da bi poslušali moje tarranje. Mojega moža ne bo še kakih osem dni.

Po nasvetu zdravnikovem je šel v Pariz: Ni posebno zdrav.«

Ves čas ko je govorila, je gospa Eleonora upirala oči v Doro kakor da jo hoče potegniti v krog svojega zaupanja. Dora je to razumela in rekla:

»Gospa Eleonora, naj vas za nekaj naprosim. Oče je iskal gospoda arhitekta, jaz pa iščem sedaj vas. Dovolite mi, da vas zopet obiščem.«

»Nisem si vas upala povabiti, a vi ste sedaj sami izpregovorili. V vas vidim Evalijo; vedno vas bom vesela. Ali za vas bo težko. Vi ste prišli sem, da bi se malo zabavali in povsneli, ne pa da bi tratili čas v bolniški sobi.«

»Ne govorite tako; srčno rada pridem.«

»Dobro. Vsak vaš obisk mi bo dobro del.«

Ločili sta se kakor stari prijatelji in Piro se je kar čudil kako hitro gre to pri ženskah.

Katarina je spremila obisk do vrat.

»Uboga moja gospa,« vzklizne na pragu, »kako dobra je in potrpežljiva.«

»Kaj pa je gospa prav za prav?« vpraša Dora v skrbeh.

»Nesrečna je,« zašepeta služabnica, »lma moža, ki ni človek. Oh, ko bi ga vi poznali! Pa samo vam pravim to...«

»Samo meni?«

»Da, ker sem skoz priprta vrata videla, da sta si veliki prijatelji. O, jaz razumem to,« in dotakne se modro s kazalcem čela.

»Povejte mi, je gospod Italo res tako zloben?«

»Če vam pravim. Pred tremi meseci sta se vzele, a ona je že mučena.«

»Je to mogoče?«

»Pa kako! Saj je ni vzel zavoljo nje, ampak zaradi denarja.«

»Zbogom, Katarina, do svidenja!«

Dora je potem skoraj vsak dan obiskovala Eleonoro. Sploh sta z očetom nekoliko spremenila načrt za dopust. Okolico Milana sta nekako zanemarila in ostajala sta v mestu. Dora je Eleonori lepo govorila in se za njo vneto zavzemala in kadar je ni bilo na obisk, je Eleonora nepotrpežljivo štela ure in čakala na drug dan. Tako je prišlo, da je počasi popolnoma razkrila svojo dušo. Dora je izvedela od nje, da je neskončno nesrečna, da je mož eurov, zapravljiv, da pije in igra, teka za vsako žensko in da se včasih tako obnaša, da se zdi, da sploh ni čisto pri sebi. Zlasti je huda na obiske in Katarina je morala spretno zatajiti vsak tak dogodek. Tudi to je povedala Eleonora, da mož ni šel v Pariz zdraviti se, ampak bolezen mu je samo pretveza. Samo veseljačenje in razvrat. Posel in ugled trdke se pa vse bolj krha.

Osem dni je minilo, a Italo od nikoder. Eleonora je prejela kratko in hladno pismo, da mu zdravnik še ne da, da bi se vrnil v Italijo. Svetujejo mu, da bi šel za kak mesec v Vichy. Eleonori je bilo itak vse jasno, ali Dora in njen oče naj to prečitata, da si primerno uredita zadevo z načrtom.

Kakor vemo, načrt za zidanje, Dori sploh ni delal skrbi. Bila je naravnost vesela, da v tem ne bo nič in je lahko prešla z Eleonoro na druge predmete. Posebno

lepo se je naključilo, da arhitekta še ves mesec ne bo, torej do konca kapitanovega dopusta sploh. Najbolj je Doro zanimala zadeva Amatijeve, a Eleonora je vedela o njih samo to, da so bili jako ugledna in premožna družina, pa da so se razbili in porazgubili. Povedala je še nekoliko neutemeljenih čenč, ki jih je bila skoraj vse nanosila Katarina, ker je obdevala z blago gospo Eleonoro jako zaupno.

Dorin dopust je potekel. Ko je pripravljala vse za odhod v Genovo, se je ozrla po svojih uspehih v Milanu: Nič.

Ali vendar nekaj: Nastalo je lepo prijateljstvo med njo in Eleonoro.

III. del.

I.

Noč, ko je Egon zapuščal hišo in ženo Marijo z malo Lavro, je bila temna in deževna. Črni, težki oblaki so bili prepregli nebo. Proti jutru pa je še gmelno in se bliskalo, da je bilo grozno. Tako je šel Egon z dvema sinovima v svet. Zdelo se je, da prihaja konec sveta.

Daniti bi se moralo, pa ne vidiš za prst pred seboj, razen kadar se zabliska. Dežuje kakor bi iz škafa liho. Na ulicah ni žive duše. Se stražniki so se nekam poskrili. Po cesti vozi zmerno hitro otovorjena kočija z dvema konjema. Ko jo razsvetli žarki blisk, se v temi zdi, da se pomika samotno in skrivnostno mrlič brez spremstva k pogrebu.

Tista noč je bila prava slika počutja duš članov družine Amatijeveh. Grofica Marija je ležala nekaj ur kakor mrtva. Ni čutila, poljuba Brunovega in Angeovega, ni videla moža, ki se je poslavljaj ob Lavre. Ko se je prebudila, je bila bleda ko smrt in tako slaba, da je takoj omahnila na vzglavje. Zopet se je rahlo ozrla po sobi in zapazila v onem kotu Lucijo, ki fe, pogreznjena na stolu vase, bridko ihtela.

»Prosim, gospa moja!« se je izvile obokani služkinji.

Kakor da je šinilo v njo novo življenje, se je ob teh besedah grofica zavedla in na postelji sedla. Planila je s postelje k praznemu ložu, kjer sta bila spala dečka, in obupno zaplakala:

»Gorje mi! Moja smrt...«

Lucija priskoči in jo spravi zopet v posteljo, a grofica samo topo bulji na prazno ležišče in zavpije:

»Otroci moji, kje ste?«

In zopet pada omedlela na svojo posteljo.

Služabnica je strašno trpela ob pogledu na gospodinjo, ker ji nikakor ni mogla pomagati. Kaj je hotela? Pristila jo je, da se sama zopet osvesti:

»Pokličite Egona in otroke!« se je oglasila grofica kakor v sanjah. Lucija se je potajila v rahlem joku.

»Recite Egonu, Lucija, da je vse grda laž. Jaz sem nedolžna... Zakaj nič ne govorite? Povejte mi, kje so...«

Ko je Lucija videla, da z molkom ne doseže pomirjenja pri gospodinji, se je odločila za besedo:

»Šli so...«

»Šli...?« je povzela grofica in vsako črko posebej zrinila z jezika, da bi imela časa pomisliti, kam so šli njeni mili.

Uboga žena je čutila, da na to vprašanje ne more dobiti odgovo-

ra. Dovolj ji je bilo, da so šli. Vseeno, kam. Ni jih več. Strašno nesrečna se je zopet nagnila v svojo vzglavje. Nastal je molk kakor v grobu.

Okoli Marije se je trudilo več zdravnikov. Glavno je, so rekli, da ima mir, da se ne razburja in da ji nikdo ne omenja nesreče, ki je prišla v hišo. Če pa bi sama začela o tem govoriti, jo bo treba takoj spraviti na drug razgovor. Tako je Marija tiho zase trpela in Lucija je hodila okoli nje tiho kakor tat. Notranja bol je Marijo vidno uničevala, da je ugašala počasi kakor oljenka. Vedela je, da je za večno izgubila svojo srečo. Eno de te je še imela, Lavro. To ji je dalo toliko moči, da ni obupala nad svetom in nad seboj.

Nekaj dni po tistem strahotnem slovesu je grofica Marija vstala. Kako se je spremenila! Njena bujna, neodjenljiva lepota je izginila. Tako mlada, pa že vela in nekoliko nagubana. Kakor senca se je pomikala po sobah. Nekoliko živahnosti je pokazala, ko ji je Lucija prinesla malo Lavro, ki je bila za materine bolezni od nje oddaljena. Kako se je hudo preskušena mati zanesla, ko je otroček ob svidenju zacepetal z nožicami, mahaje razširil ročice in med veselim rahlim nasmehom prijetno nerodno izustil nekaj kakor ma-ma!

»Ma-ma...!« Da se je grofici morda samo tako zdelo? Vseeno, ona je Luciji izrgala otroka, ga objela in poljubila:

»Lav-ra...!«

Dete je v materinem naročju začelo skakati in jo tresti, se ji dobrikrat in je sililo s prstki v njene solzne oči, da bi ji menda tako dopovedalo, da se žalost ob svidenju ne spodobi.

Dan po tistem se je Marija bolj pomudila v Egonovi pisarni. Soba je bila prazna, mrtva. Spomnila se je, kako jo je bil od tod nagnal: »Idi, idi...!« Vse je ostalo: miza, stolci, omara, slike, vse. Samo njega ni. Tiho je kakor v grobu. Ošla jo sobo naokoli, se ustavila tu, pogledala tja. Na okrogli mizici pri divanu je še ležalo pismo z naslovom: »Njej, ki sem jo ljubila.« Lucija ni imela poguma, da bi ji ga izročila...

Grofica je ihtela in čitala, pa zopet čitala in se onemogla spustila na divan:

»Jaz...? Ki sem te tako ljubila in te še ljubim...! Jaz te nisem vredna...? In da sem sramota za ime, ki ga nosim...? Strašno...! Da sem otrokom za spotiko...? Egon, Egon, kaj ti je! Kdo te je zmotil...? Saj vem; nesrečni človek, ki me je zalezoval, se je maščeval. Podla duša, plačano mu bo.«

Tako je grofica Marija žalovala, se zopet razjokala, spustila pismo, da je zdrknilo na tla in planila v spalnico po Lavro, ki ji je še edina dala nekaj tolažbe. Tam je zopet poslušala Lucijo, kaj ve ona o Egonovem nočnem begu. In potem je zopet prebirala strašno možovo poročilo. Skoraj najbolj so jo pograbil tisti stavki: »Z veliko žalostjo v srečo puštam pri Vas Lavro, ki je tudi moja hčerka. Ne dajajte ji več slabega zgleda! Za menoj in sinovoma ne sprašujte. Mi gremo daleč in otresli smo se celo imena, ki ga sedaj nosite Vi. Zato, ker ste ga Vi omadeževali. Za Vaše preživljanje z otrokom vred sem poskrbel, da boste mogli grofovsko izhajati. Denar vam bo nakazoval bankir John Wallis iz Londona. On čuva tudi Lavrino doto. Ne poizvedujte v Londonu! Wallis bo molčal.«

Ljudsko zdravje

Nauki za nahodne dni

V vlažnih dneh imajo žepni robci spet veliko vlogo. Številni ljudje postajajo žrtev prehlada. Običajno poteče stvar sicer nedolžno in je v nekoliko dneh mimo, a prelahko nahoda tudi ne smemo jemati. Njegova posledica so namreč lahko druge bolezni, ki dobe nevarnejše lice. Popolnoma napačen je tisti fatalizem, ki meni, da je nahod pač z letno dobo zvezan pojav in da ne moremo ničesar proti njemu ter da ga tudi sami nismo krivi.

Tu sedi n. pr. nekdo ves dan v toplem volnenem telovniku v pisarni ali pa obdrži tudi v kinematografu zinsko suknjo na sebi in steče potem ves prepoten na mrzli zrak. Tam pušča nekdo s hudim nahodom svoje zaslužene žepne robce po vseh kotih. Tretji namočiha v cestni železnici ali nam kašlja v pisarni naravnost v obraz, namesto da bi upoštevali samo ob sebi umevno pravilo dostojnosti in higiene, da je treba v takšnem primeru pred nos oziroma usta podržati žepni robec.

Mestni zrak uničuje perilo

Neki nemški časopis je ugotovil, da znaša škoda, ki jo povzročajo v Nemčiji žveplene pare v industrijskih mestih na perilu, letno več sto milijonov mark. List trdi, da žveplene pare razkrajajo perilo, in sicer najbolj tedaj, ko se suši. Razkrajanje je tem večje, čim več železa vsebujejo kemikalije, ki jih pri pranju uporabljamo. Poleg žvepla razkrajajo tkanine tudi milo, ki ga moramo skrbno oplakniti s perila. Poizkusi so pokazali, da lahko preprečimo razkrajanje z malim dodatkom kalcijevega bikarbonata, ali pa, ako oplaknemo perilo v apnenasti vodi. Potem takem je najboljše, da pere-mo najprej v mehki vodi, kot je na primer deževnica, in da oplaknemo perilo kar v studenčnici, ki vsebuje dovolj apnenca.

Razkužitev so vršili že za časa Aristotela v Atenah. Zažigali so slamo, kateri so primešali modro dišečih emol, mnogokrat pa tudi žveplo.

Okrog sosedov

s Poglavnik je odlikoval z redom za zaslu-gu 1. stopnje zvezdo najstarejšega hrvatskega novinarja 88 letnega Mastana Lovrenčevića, nekdanjega sodravnika pokojnega voditelja hrvatskega naroda dr. Ante Starčevića.

s Žalost v Banjaluki. Ob bombardiranju Banjaluke niso mogli zaradi izrednih razmer biti izkopani posamezni grobovi, pa so poleg državne bolnišnice izkopali velik grob, v katerem je bilo položenih 77 žrtev napada brez razlike v veri, ker ni bilo mogoče ugotoviti versko pripadnost in identiteto posameznika. Zdaj je bila končno ta velika grobnica urejena in so bile prvič izvršene pogrebne molitve za padle žrtve. Verske obrede so pri tem velikem grobu opravili katoliški, muslimanski in pravoslavni duhovniki. Meščani so nanесли na veliko gomilo toliko cvetja, da je pokrilo ves skupen grob. Svojci padlih so nad grobom glasno jokali. Ta žalostni prizor je trajal dolgo, ker se mnogi niso mogli ločiti od groba, v katerem počivajo njihovi domači, ki so tako žalostno odšli v večnost.

s 70. letnica prof. in skladatelja Franje Dugana. V želji, da se nekoliko oddolži svojemu učitelju prof. Franju Duganu, znanemu hrvat. organistu in skladatelju, je Mladen Stahuljak priredil orgelski koncertni večer v zagrebški katedrali. To je bila skromna proslava ob 70. letnici prof. Fr. Dugana, ki je vzgojil celo generacijo hrvatskih skladateljev. Stahuljak je izvajal izključno Duganove skladbe za orgle, ki so bile izdane v posebnem zvezku. Koncert je vzbudil veliko zanimanje med zagrebškimi glasbenimi krogi, ki so mogli še bolj spoznati vrednost Duganovega udejstvovanja na področju orgelskih skladb, istočasno pa so mogli priznati velike sposobnosti njegovega učenca Mladena Stahuljaka.

s Omotev ne dostavljajo več na dom v Zagrebu in sploh na ozemlju zagrebske poštne direkcije. Vse omote morajo stranke dvigniti na poštnem uradu.

s Na Hrvatskem so vpeljali nagrado za zbiranje kosti. Zbiralci dobe za 100 kg oddanih kosti 200 cigaret.

s Odposlanec mednarodnega Rdečega križa Julij Šmidlin je dopotoval pred kratkim iz

Švice v Zagreb. Pregledal je v sporazumu s pristojnimi činitelji delavska taborišča v Jesenovicu in Stari Gradiski. Julij Šmidlin bo ostal na Hrvatskem kot stalni odposlanec mednarodnega Rdečega križa.

s Hrvatsko narodno gledališče v Zagrebu pripravlja najnovejšo hrvatsko opero, ki ima naslov »Pomet, meštar od ženitbe«. Zložil jo je mladi hrvatski skladatelj Ivan Lotka-Kalinski.

s Hrvatske vojne sirote bodo dobile švicarske botre. Kakor javlja sarajevski »Novi list«, je švicarski Rdeči križ med švicarskimi meščani izvedel akcijo za prevzem določenega števila hrvatskih vojnih sirot v popolno oskrbo, vzgojo in šolanje. V Zagrebu je bilo takoj izbranih 200 najrevnejših sirot, za katere se bodo brigali švicarski meščani, ki so se že obvezali, da bodo tem sirotam skrbniki, oziroma neke vrste botri in da bodo skrbeli zanje vse, dokler ne bodo odrasli in postali samostojni, to se pravi, dokler ne bodo sami sposobni popolnoma skrbeti zase. Tako so nastali prijateljski odnosi in poznanstva med malimi hrvatskimi sirotami in uglednimi švicarskimi meščani.

s Porušena cerkev. Sovražna letala so nedavno priletela nad dalmatinsko mesto Sinj in ga hudo bombardirala. Povzročila so veliko škodo in je bilo tudi več žrtev. Med drugimi je porušena romarska cerkev, kamor so Hrvati vsako leto v velikem številu hodili na božjo pot.

s V Sarajevu je umrl vseučiliški profesor Hadži Mehmed ef. Handžić. Svojo visoko teološko izobrazbo si je pridobil na najuglednejšem islamskem vseučilišču »Al-Azhar« v Kairu, pozneje je študiral tudi v Carigradu. Užival je priznanje najbolj učenega islamskega verskega učenjaka.

s Društvo hrvatskih likovnih umetnikov so pred kratkim ustanovili v Zagrebu. Prvi seji je predsedoval znani hrvatski slikar Ante Kuman. Odbor sestavljajo naslednji likovni umetniki: Frano Kršinić, Jerolim Miše, Zdenka Sertić, Ante Mezdžić, Vladimir Bečić, Miron Makaneć, Ante Kastelančić, Omer Mujadžić, Mira Marocić, Ante Kuman in Josip Hrvat Meždžimurac.

s Hrvatski poslanik v Sofiji dr. Nikola Ruskinić je bil razrešen svoje dosedanje dolžnosti in poklican ponovno v zun. ministrstvo.

PRAVNI NASVETI

Prijava za odmero zgradarine. V mesecu novembru bodo morali davčni zavezanci, ki so obvezni plačevati davek od zgradb, vložiti prijavo. Prijavo je vpisati letno kosmato najem-nino, ki je pogojena na dan 1. novembra 1944, oziroma letno najemno vrednost stanovanja ali lokala, če ni dano v najem. Pri zgradbah, ki niso oddane v najem, se namreč davek odmeri od vrednosti letne najemnine, ki se plačuje za najbližje podobno stanovanje ali najbližjo podobno obratovalnico ob času, ko se razglasi poziv za predložitev davčnih prijav.

Bolan državni upokojenec. V. L. Kot državni upokojenec imate pravico tudi do brezplačnega ambulantnega zdravljenja v državni bolnišnici. Tam vam bodo tudi izstavili zdravniško potrdilo ali recept, ako ga potrebujete. Zato se javite na določen dan na internem oddelku, kjer vas bodo preiskali in vam dali potrebna navodila.

Krojaški cenik. Pokrajinska uprava je izdala cenik za dela krojačev, krojačev in izdelovalcev perila. Po tem ceniku so krojači in krojačice razdeljene v štiri razrede. Cene za izdelavo moških oblek so določene od 380 do 610 lir, cena za izdelavo ženskih oblek pa znaša od 93 do 230 lir oziroma 270 lir. V ceniku je tudi natančno določeno, koliko smejo krojači računati za izdelavo posameznih kosov obleke. Ravno tako so določene cene za posamezne izdelke krojačev in izdelovalcev perila. Cenik je objavljen v 74. številki Službenega lista z dne 4. oktobra 1944. V tem ceniku navedene cene veljajo samo za mesto Ljubljano. Za ostale kraje Ljubljanske pokrajine določijo najvišje cene okrajna glavarstva, upoštevaje krajevne razmere. Te cene pa ne smejo biti višje, kakor so predpisane v Ljubljani.

Cene za les. V 75. številki Službenega lista z dne 7. oktobra t. l. je objavljen maksimalni cenik za gradbeni les. Cenik vsebuje podrobne cene za posamezne vrste in kakovosti lesa, ki jim sledijo obči predpisi. V teh je povedano, da se vse cene razumejo na žagi ali lesnem skladišču do največ 2 km oddaljenosti od najbližje železniške postaje. Pri prodajah okroglega lesa v gozdu se odbijejo prihranjeni prevozniki stroški od gozda do skladišča. Kršitelji določenih cen se kaznujejo po veljajočih zakonskih predpisih. Poleg kazni se lahko odredi tudi zaplemla lesa.

Propustnice za prehod zaporne meje v Ljubljani. Posestnikom ali zakupnikom manjših poljskih ali vrtnih parcel se bodo izdajale propustnice najdalj do 31. oktobra 1944. V tem času morajo biti vsi poljski pridelki pospravljeni in ozimina posejana. Prošnje za podaljšanje preko tega roka, ne bodo upoštevane. Kmetom in posestnikom večjega obsega se bodo izstavljale propustnice za nje in njih pomočnike samo do 15. novembra 1944. Do tega dne morajo pospraviti potrebno količino stelje in listja ter pripeljati na dom. Po 15. novembru dobi le poljedelec sam, oziroma pri večjih zemljiščih še en pomočnik propustnico za gnojenje njiv, oranje, kakor tudi za preskrbo s kurivom.

Nujni delež za brata, ki je v Ameriki. B. P. I. Oče je zapustil svoje posestvo sinu, ki je doma, dočim drugi sin, ki je v Ameriki ni nič dobil. Vprašate, ali bo taka oporoka veljavna, če se drugi sin vrne iz Amerike. — Oporoka bo že veljavna, le prevzemnik posestva bo moral odsotnemu bratu na njegovo zahtevo izplačati nujni delež, ki bo znašal v vašem primeru, ko je oče zapustil le dva sinova, eno četrtino vrednosti zapuščine.

Priznanje desetih let za državno službo. K. J. M. Nad 20 let ste služili v državni službi, nakar ste bili upokojeni. Vprašate, kako bi dosegli, da bi vam priznali še 10 let za pokojnino, kakor se je to po vaši vrednosti v nekaterih primerih že zgodilo. — Po uradniškem zakonu je predpisano, da se državnemu uslužbencu, ki se v službi tako poškoduje, da postane nesposoben za nadaljnje službovanje, more priznati poleg dovršenih let službe še 10 let za pokojnino. V vašem primeru bo torej težko uporabiti navedeni predpis uradniškega zakona. Sicer se pa obrnite na pokrajinsko upravo v Ljubljani, ki bo presodila, ali vam pripada navedena ugodnost ali ne.

Več ko bereš, več veš — več ko veš, več si vreden

To je stara resnica, ki danes še posebej drži. Slovenčeva knjižnica vam nudi lepo priložnost, da razširite svoje ozorje. Vsaka knjiga vam odkrije nekaj novega, kar vam bo koristilo. — Ali ste že naš naročnik? Vabimo vas, da se prijavite. Za tako majhen denar kot knjig, ki bi v resnici obogatile vašo knjižnico. — Ne odlašajte več in še danes postanite naročnik Slovenčeve knjižnice.

62

Upor moštva.

Ladja je plala v smeri proti Perzijskemu zalivu in od tam proti obali Koromandel. Ladijski nadzornik je nameraval ustaviti se v Bengalskem zalivu. Če bi tam posli ne uspevali, naj bi odšli proti Kitajski in se nato vrnili v Bengalski zaliv.

Znano je že, da mornarjevo kesanje traja toliko časa, kolikor traja nevarnost. Dejstvo je, da je mornarjeva vest podobna morju, ki ni nikdar enakomerna in ki mu ne smemo nikdar zaupati, tudi če je še tako mirno.

Zgodilo se je, da so se v Perzijskem zalivu nekateri mornarji izkrčili in bili napadeni od Arabcev. Dva mornarja sta bila ubita, tri pa so napadalcem odvedli s seboj. Tovariši jim niso mogli pribiti na pomoč, ker so sami bili prisiljeni bežati na ladjo, da so se rešili. Ker so izgubili bili med najslabnejšimi, se niso mogli premagati, da ne bi izjavili: »Tu se jasno vidi prst božji.« Nekateri so me divje pogledali, drugi so mi obrnili hrbet. Ko sem nekaj ur pozneje sedel na topu, se mi je približal eden od moštva, ki je v tisti usodni noči bil med najbolj divjimi, se postavil drzno pred me in mi dejal, naj že enkrat neham s tisto zgodbo z Madagaskarja, češ, da sem le navaden potnik in torej nimam nikake pravice, da bi sodil njegova dejanja in početja njegovih tovarišev. Če pa jih nameravam ob povratku v Anglijo zatožiti oblastem, naj jim to prej povem, da bodo z menoj drugače obračunali.

Ko sem sedel na topu, je stopil pred me eden izmed mornarjev...

Poslušal sem ga popolnoma mirno in ga brezbrizno gledal. Ko je končal, sem mu mirno odgovoril:

»Dokler bom še imel glas in svoje življenje, ne bom prenehal obsojati pokolja na Madagaskarju in grajati tistih, ki so ga povzročili. Kdor je zaradi tega užaljen, priznava s tem, da ga grize vest. Res sem samo potnik na tej ladji in si nikdar nisem la-

stil nikake oblasti. Kljub temu pa imam pravico, da obsojam vsako zločinsko dejanje. Vendar pa vedite, da sam lastnik večjega dela te ladje in njenega tovara ter da je poveljnik moj nečak. Zapomnite si tudi, da o tem kar govorim in dlam ter bom govoril in delal v bodoče, ne bom dajal odgovora niti vam, niti komu drugemu. Spravite se odtod!«

Zadnje besede sem poudaril s tako odločno kretnjo, da se je nesramnež molče in ponižan umaknil. — Blizali smo se Bengalskemu zalivu.

Kmalu smo bili pred Kalkuto. Vzbudila se mi je želja, da bi si ogledal mesto. Odveslal sem v čoln na suho. Pridružil se mi je ladijski nadzornik in ostala dva v mestu do večera. Nato pa sva se vrnila v pristanišče, da se zopet vkrcava na ladjo. Šel sem kakih sto metrov pred tovarišem, ko sem nenadoma zagledal pred seboj enega izmed naših mornarjev, ki me je čakal ob poti. Ko me je opazil, je vstal, se mi približal in mi dejal s predznim glasom:

»Po poveljnikovem naročilu vam svetujem, da se ne trudite naprej, ker vas ne bodo sprejeli v čoln.«

»Kdo vam je to naročil?«

»Krmar.«

Takoj se mi je posvetilo. Dejal sem mornarju:

»Vrnite se. Povejte tistemu, ki vas je poslal, da ste mi sporočili, kar vam je bilo naročeno, da pa vam nisem odgovoril.«

Vrnil sem se nazaj k nadzorniku in mi dejal:

Prepovedali so mi, vrniti se v čoln. Bojim se, da se bo zgodilo na ladji kaj hudega. Vzemite indijski čolnček in odveslajte k ladji, da čimprej obvestite mojega nečaka.«

Toda česar sem se bal, se je ladji že zgodilo. Preden je naš čoln dospel do pristanišča, je krmar v družbi dveh tovarišev šel h kapitanu in mi dejal:

Gospod Robinson je prostovoljno odšel na suho, kar nam je zelo po godu, ker nam je tako prihranjena neprijetna naloga, da bi obračunali s njim. A nikdar več ne bo stopil na to ladjo. Tako smo sklenili vsi. Pripravljani smo, da vam tudi v bodoče zvesto služimo. Če pa se gospod Robinson vrne na ladjo, vas zapustimo vsi.«

»Vsi, vse« se je oglašilo moštvo.

Kapitan je bil zelo pogumen mladenci a obenem tudi zelo pameten. Čeprav ga je ta zadeva precej presenetila, je spoznal, da se ne sme razburjati. Dejal je mornarjem, da ne more odgovoriti kaj takoj in da mora govoriti s menoj, preden kaj ukrepe. Skušal jim je to dopovedati. Toda nihče ni tako gluh, kakor tisti, ki noče slišati. Mornarji so se zaklinjali, da takoj zapustijo ladjo, kakor hitro jaz stopim nanjo.

Ob tej trmoglavosti je kapitan prišel v resnično zadrego. Skušal je mornarje zlepa pregovoriti, a zaman.

»Če se on vrne na ladjo, odidemo mi s nje,« so ponavljali.

»Dobro torej. Vendar pa ne morem pustiti strica, ne da bi govoril s njim. Pustite me torej, da grem jaz k njemu.«

Umaknili so se in se tiho posvetovali. Dovolili so mu, a pod pogojem, da prej odnese k bregu krmar.

Z ladijskim nadzornikom sva pravkar iskala indijski čoln, ko sem nenadoma zaslišal, da me nekdo kliče. Bil je nečak, ki je prihajal, da me obvesti o tem, kar se je zgodilo na ladji.

Preostala je samo ena pot, s katero sem se takoj sprijaznil, čeprav je nečaku bilo silno žal. Ves žalosten se je vrnil s nadzornikom na ladjo in mi odtoč postal moje stvari in pozdrave.

Odpuhl je. Jaz pa sem ostal v Kalkuti in čakal na nove dogodke.

Robinson kupi novo ladjo.

Nečak mi je pustil dva tovariša: prvi je bil tajnik ladijskega nadzornika, drugi pa je bil njegov sluga. Skupej z njima sem šel iskat stanovanje in sem ga tudi našel v hiši neke Angležinje, ki je imela na stanovanju več trgovcev: nekaj Francozov, dva Italijana in enega Angleža. Počutil sem se prav dobro med temi pošteni mi in veselimi ljudmi. Ostal sem v mestu devet mesecev, a nisem se dolgočasil. Ves čas sem razmišljal kako bi se vrnil domov, a to vprašanje je ostalo dolgo časa nerešeno. Zato sem moral biti potrpežljiv in čakati prilike, po kateri sem že zelo dolgo zaman brepenel.

Nameraval sem potovati deloma po suhem deloma po morju. Najprej po suhem do Perzijskega zaliva, nato po morju do Arabije. Preko Arabske puštinje e karavano, nato pa po morju v Italijo in odtod v Francijo. Kakor vidite bi bilo to potovanje približno tako dolgo kot premer zemeljske oble. Morda res ni mnogo, a v mojih letih... Najtežje je bilo potovati po suhem, posebno skozi puščave.

Medtem sem dobro prodal nekaj dragocenega blaga, ki sem ga imel s seboj. Z izkupičkom sem si kupil nekaj krasnih draguljev. Tako sem lahko nosil s seboj veliko bogastvo v zelo majhnem obsegu. Imel sem tudi vrednostna pisma, ki so predstavljala precejšnjo vsoto in poleg tega še nekaj zlata; tako da sem bil z bogastvom dobro založen. Kljub temu pa je bilo težko rešiti vprašanje vrnitve, ker se je le redkokdaj zgodilo, da je v Kalkuti pristala ladja, namenjena v Evropo, ki bi bila pripravljena sprejeti potnike na krov. Na ladje Indijske družbe pa nikakor nisem mogel računati, ker nisem imel potrebnih priporočil. Ko sem bil torej na tem, da se za vedno vrnem v domovino, sem bil od nje oddaljen nad tri tisoč milj več kot takrat, ko sem živel na zapuščenem otoku! Kdo drugi bi se zaradi tega bogve kako vznemirjal. Mene pa je življenje že zelo preizkusilo, zato nisem zaradi tega izgubil niti teka, niti dobre volje. Potrpežljivost in zaupanje mi nista nikdar pošli in nikdar nisem bil razočaran.

Nekega dne je prišel k meni trgovec, moj rojak, s katerim sem bil v prijateljskih stikih, ker je nekaj časa stanoval v isti hiši.

»Gospod Robinson,« mi je dejal, »pravila akupaj vsak tisoč funtov in vzemiva v najem manjšo ladjo ter za-

živna trgovati. Znano vam je, da bova lahko mnogo zaslužila. Vi prevzamete vloga kapitana, jaz bom pa trgovač. Najprej bi naredila kratak izlet na Kitajsko.«

Predlog mi je bil zelo všeč. Toliko bolj, ker ga je stavil resen človek. Sprejel sem ga brez odlašanja. Toda kakor sva se hitro sporazumela, toliko težje je bilo najti primerno ladjo in spretno mornarje. Končno pa smo ladjo le našli in tudi s moštvom sva imela precej sreče. Dobila sva tri Angleže, enega Holandca, tri Portugalce in nekaj Indijcev.

Kmalu smo dospeli na Sumatro in nato v Siam. Tukaj smo prodali nekaj blaga in kupili tako, kakršno smo vedeli, da lahko prodamo na Kitajskem. Posli so zelo dobro uspevali in osem mesecev pozneje sva se zopet vrnila v Kalkuto.

Da moje bogastvo se je množilo. Toda kakšen emisel je imelo zame, ko sem bil že dovolj bogat in v »snežni starosti?... Zdelo se mi je, da, kolikor bolj je naraščalo moje bogastvo, toliko bolj so rastle tudi moje obveznosti do drugih ljudi, do družbe. Zdelo se mi je, da sem le oskrbnik, kateremu je etrogi gospodar zaupal svojo denar. Dokler je tega le malo, oskrbnik s lahkoto opravi s njim. Če pa narašča, naraščajo tudi skrbi. Saj je po krščanskem pojmovanju bogatin le oskrbnik svojega imetja. Povdarjam to, ker če sem storil kaj dobrega, sem storil samo svojo dolžnost. Če sem se dal pregovoriti za potovanje, je bilo to samo zato, da bi videl nekaj sveta; nikakor pa ne, da bi grabil denar.

Prav zato sva bila s tovarišem zelo različnega mišljenja. Če bi on prišel v kraj, kjer bi posli dobro uspevali, bi se vedno vračal le tja z novim blagom. Jaz pa sem hotel vsak kraj videti samo enkrat in sem si vedno želel drugim. Vedno sem še živo hrepel po vrnitvi v domovino, a rad bi se vrnil po nenavadni poti, po taki, koder prej še nisem potoval.

Ko sem premišljeval o tem, se mi je približal prijatelj in mi predlagal:

»Pojdiva na Moluke.«

»Prav.«

Prijatelj je mislil vedno le na trgovino in je nameraval iti v Manilo s tovorom dišav, da bi kaj zaslužil. Imel je samo ta ideal.

Zopet sva bila na morju. Prišli smo na otoku Borneo in še na drugih. Prodala sva blago trgovcem, ki so ga odpremili v Perzijo in čez pet mesecev sva se zopet vrnila v Kalkuto.

Prijatelj je bil silno vesel zaradi sijajnih trgovskih uspehov. Ko sva nekega dne naredila obračun in si razdelila denar, je z velikim zadovoljstvom pokazal na kupček zlatihov pred seboj in smehljaje je dejal:

»Se vam mar ne zdi, dragi Robinson, da dajejo ti bleščeti cekinčki več tolažbe očem, kot pogled na divje in barbare pokrajine?«

Nisem mu odgovoril, kajti vedel sem, da nima smisla za drugo kot za denar in bi me ne razumel.

Nekaj tednov pozneje je dospela holandska ladja iz Batavije. Bila je lepa ladja za obrežno plovbo, kakih dvajset ton. Zvedel sem, da je nalezljiva bolezen pobrala skoraj vse moštvo in kapitanu je ostalo tako malo ljudi, da ni mogel več naprej. Brkone je tudi že dovolj zaslužil in zato se je hotel iznebiti ladje. Kakor hitro sem to zvedel, sem poiskal prijatelja in mu povedal, da nameravam to ladjo kupiti. On pa je nekoliko pomislil in izjavil:

»Prevelika je za naju.« Čez nekaj časa pa je dejal: »Kupiva jo kljub temu.«

(Dalje prihodnje.)

Križem sveta

Velika pomorska bitka pri Formozi

Razumljivo je, da je japonska pomorska zmaga pri Taiwanu (Formozi) vzbudila skupaj z uspehi pri Manili v japonskem narodu veliko veselje. Japonski krogi v Tokiu cenijo skupne izgube sovražnega brodovja na okroglo 500.000 ton, od katerih jih bo kakih 270.000 ton potopljenih. Kot posebno važno označujejo dejstvo, da znašajo izgube letalonosilk 178.000 ton. Častnikov in mornarjev so izgubili Amerikanci preko 23.000. Vedno bolj postaja jasno, da ni šlo tu le za pomembno pomorsko bitko, temveč da ima japonska zmaga pri Taiwanu odločilen pomen. Saj dokazuje ogromno udarno moč japonskega naroda in potrjuje zagotovitev japonske vlade, da je Japonska v svojih domačih vodah nepremagljiva. Zmaga pri Taiwanu je v veliki meri tudi uspeh ogromnega osredotočenja vseh japonskih narodnih sil.

»Kako je bilo prej«

Razen peče, oziroma avbe in šaplja (Vipavke so hodile navadno gologlave), so nosile naše ženske pred 100, 200 leti široko in nagubano krilo iz svile, izpreminjast predpasnik, brokatni spenjar in svileno resasto ruto okrog vratu. Moški pa razen kratkega suknjica brez žepov — tesne in nerodne irhaste hlače, bele ali tudi barvane nogavice ter baržunast telovnik s kroglastimi debelimi srebrnimi ali kositrnenimi gumbi. — V obeh primerih so dajali dobiti neke daljne sličnosti tudi z bavarsko-švabsko nošo. Tamkajšnja ljudska umetnost s svojimi motivi vrtnice, orla, monograma Jezusovega (IHS) in Marijinega, dalje s svojimi slikami na steklo, z načinom stavbarstva (rezljani hodniki ob hiši in pohištva, stoli z orlovskimi naslonjali) je mogla vplivati umetnost in obrt. V okolici Bodenskega jezera je bila tudi v navadi čepica s »cofom« naše moške narodne noše. — Težnja časa po velikih in svet pretresajočih dogodkih francoske revolucije pa je šla za tem, da se tudi v obleki zabrišejo vse stanovske razlike. Že Vodnik pravi, da se je po terezijanskih in jožefinskih reformah in s skrbjo za izboljšanje narodnega gospodarstva dvignilo blagostanje, kar se je poznalo tudi v »slovenski noši« preprostega ljudstva. Vodnik pravi, da je bila obleka izza leta 1780 vedno bogatejša, a obenem tudi bolj podvržena spremembam mode.

Dnevi se daljšajo

Zvezdoznanec dr. Spencer Jones trdi v nekem članku, da se dnevi počasi daljšajo. Tega podaljšanja ne moremo danes izmeriti še z nobeno zemeljsko uro, je pa na vsak način. V sto letih se dnevi podaljšajo povprečno za 0,087 sekunde. Nazadnje pride do tega, da bodo zemeljski dnevi dolgi 47 naših dni. Ta pojav je posledica tega, da se zemlja čedalje bolj počasi vrti okrog svoje osi, to je pa epet posledica zaviralnega vpliva plim in oseka, posebno v zaprtih morskih delih.

Mlada tekmovalka

Svoj čas so priredili v nekem kraju na Francoskem tekmo v tem, kdo zna hitreje pisati — tekmo med stenografi. Prijavilo se je precej tekmovalcev, med njimi tudi neka sedemletna deklica, čeprav so drugače smeli pri tej tekmi nastopati samo oni, ki jim je stenografija poklic. Že takrat, ko se je prijavila, da hoče tudi nastopiti, je vzbudila precej začudenja. To začudenje pa se je pozneje spremenilo v pravo presenečenje. 7 letna deklica je premagala v hitri pisavi vse svoje tekmece, ki jih ni bilo malo. Pravi, da je v oni sami sekundi napisala 12 besed, napisala pa tako, da jih je tudi znala prebrati. In to branje je pri stenografu prav tako važno kot hitro pisanje. In dekletce se je te svoje hitre pisave povrh še navadilo samo doma.

Smrtonosni požirki

Nenavadna posebnost je majhen studenec v ameriški deželi Teksas. Najmanjši požirek iz tega studenca pomeni gotovo smrt. »Smrdljiva luknja« kakor jo imenujejo ljudje v okolici, leži v središču pustega ozemlja in neštete divje živali ter ptice, ki so hotele žejo pogasiti z njeno vodo, so tu poginile v nekaj minutah. Vsenaokrog ležijo bele kosti njenih žrtev. V prejšnjih časih, ko smrtni učinek strupenega studenca še ni bil splošno znan, je na ta način izgubilo svoje življenje tudi mnogo potnikov, ki so šli žejni mimo. Danes se ljudje in živali v velikem loku izogibajo tega kraja, samo divje živali in ptice pijejo tu svojo smrt. Kemična preiskava je ugotovila, da vsebuje voda tega izvirka velike množine žveplene kisline, razen tega malenkost arzenika. V železnem loncu so hranili to vodo in v 30 urah je prežrla dno.

Križanka št. 41

1	2	3	4	5	6	7	8
9			10		11	12	
13		14			15	16	
	17						
18	19	20				21	
22		23		24		25	
26			27		28		
29					30		
31			32		33	34	
35		36				37	38
	39						

Vodravno: 1. zemlja, obdana s morjem, 5. čud, 9. bodica, 10. zlato (ital.), 12. drobi, 13. egipčansko božanstvo, 14. odhod pri športnih tekmah, 16. skrajšan veznik, 17. priimek slov. pisatelja, 18. kemični znak za kalcij, 20. juridičen poklic, 21. vrh v Julijskih Alpah, 22. rimska boginja, 25. žensko ime (3. skl.), 26. sadni vrt, 29. nadležna žuželka, 30. moško ime, 31. brez daru govora, 32. vprašalni zaimek, 34. mlečni izdelek 35. dva enaka soglasnika, 36. borilnica, 38. kvartaški izraz, 39. takšno vino je najbolj cenjeno.

Navpično: 1. naslov Pregljave novce, 2. pramen, 3. osebni zaimek, 4. drevo, 6. skrajni konec zemlje, 7. riževno žganje, 8. hrib nad Suho Krajino, 10. dete, 11. mašniško oblačilo, 14. sanje, 15. prog, 19. prebivalec dela Azije, 21. reka v severni Sibiriji, 23. svetopisemsko ime, 24. priimek slov. pisateljice, 25. grški junak, 27. predlog, 28. dve črki iz napisa na križu, 32. vranji glas, 33. osebni zaimek, 36. arabski konj, 37. okrajšava za moško ime.

Rešitev križanke št. 40

Vodravno: 1. Zaročenca, 9. opis, 11. vran, 12. fea, 13. Ivo, 15. ila, 16. K. N. (Kuret Niko), 17. sraka, 18. uk, 19. Ain, 21. Ana, 22. ima, 23. Knin, 25. Oger, 26. vl, 28. bar, 30. ta, 31. svršen, 34. da, 36. tukaj, 37. pi, 38. Ema, 40. mak, 41. lan, 42. ruda, 43. Sava.

Navpično: 1. Zofka Kveder, 2. Apenini, 3. ris, 4. os, 5. ev, 6. NRI, 7. Calumet, 8. Ana Karenina, 10. Ivan Cankar, 13. Ira, 14. Oka, 20. ni, 22. Ig, 24. N. B. (Nemec Božena), 25. Or, 27. avi, 29. rej, 32. rum, 33. jak, 35. Amu, 37. pav, 39. ad, 41. la.

Nesreča na poročni vožnji.

V Lucernskem zalivu Vierwaldstättskega jezera v Švici se je zaletel čoln s 33 osebami, ki so proslavljale poroko, v nek tovrni čoln. Čoln s svati se je prevrnil. Pri nesreči je 20 oseb izgubilo življenje. Ženin je ostal živ, nevesta pa je utonila.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Fanta z dežele

14—16 let starega, ki zna ministrirati, sprejme takoj v službo za cerkev in dom Uprava pokopališča pri Sv. Križu, Ljubljana.

Rupim

1—2 kg jabolčnih pečk, nasoncusekanih. Črna Anton. Zavasjo 6, Ljubljana 6

Oglašaj v Domoljubu

LJUDSKA

POSJOJILNICA

V LJUBLJANI

zadruga s neomejenim jamstvom v lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela Union

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poročitvu

Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895.